КОЛХОЗХОЙИ СОВХОЗИЙ БОЛХЛОЙИ, ЮРТА БОАХАМА СПЕЦИАЛИСТАШ! КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ КПСС XXIII-ча СЪЕЗДЕИ ЦК ПЛЕНУМИЙИ РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЯРА ТIЕХЬА! ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАЙ ХЬУВКЪАМИ ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТИВНОСТИ ЛАКХЪЕ! ПРОИЗВОДСТВАНА ЮКЪЕКХАХЬА IИЛМАНА, ТЕХНИКАНА КАРАГIДАЬННАРАШИ ДИКАГIЙОЛА ОПЫТИ! ХIАРА КОЛХОЗИ СОВХОЗИ РЕНТАБЕЛЬНИ ХИЛИЙТА!

(КПСС ЦК ТIахьехамашцара).

ШОАТТА, № 130 (4298).
29 ОКТЯБРЬ.
1966 шу
Мах 2 кеп.

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ОКТЯБРА СИЙНА

☆ ☆ ☆ ☆

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТА КОТАЛО

Нохч - ГIалгIай АССР-а промышленноста болхлоша, КПСС XXIII-ча съезде хьалхашка оттадаь декхараш кхоачаш а деш, шерра социалистически яхь йоаржаьй Октябра 49 шу дузача денна сийленца накъа бахара. Ханал хьалха, 26-ча октябре, кхоачашъяьй цар итт бетта план. Ер бутт чакхбалалехьа планах лаьрхIачул совгIа арахецаргья итташ миллионаш сомий маьха продукци.

ДIадахача шера цу юкъах арахийцачул 15 процент дукхагIа я укх шера итт бетта арахийца промышленни продукци, шера планах тIаккета лаьрхIар 11 процент мара йоацача. Планированеи экономически стимулированеи кердача системага яьннача предприятеша арахецаш йола продукци 25 процент лакхъеннай.

Хьадоакхха мехкдаьтта 24 процент, газ 26 процент, электроэнерги 12 процент тIаьхийттай, химически промышленноста продукци 1,2-зза дукхагIа хиннай. Дикка дукхагIа да укх шера доаккха дулх, колбасни изделеш, кIолд, цельношурий продукци, кхыяраш.

Социалистически яхье хьалха латтачарех я «Старогрознефть», «Октябрьнефть», «Малгобекнефть» НПУ-ш, мехкдаьтта газови управлени, Грозненски химкомбинат, КПСС XXIII-ча съезда цIерах йола крекинг-завод, нефтемаслозавод, слюдяная фабрика, автогенно - карбидни завод, ремонтно - механически завод, швейно - производственни управлени, кога гIирс бу фабрика, кхы дукхахьараш.

ДIадахача шера укх хана хинначул итт процент лакхъеннай къахьегама овсарле. Промышленносте дика тоаденнад производственни мощностех пайда эцилга.

Бедалах, материалех, доагарах, электроэнергех кхыча средствах бизза пайда эцарах арахецача продукцега дIабода мах планах лаьрхIачул лохбаьб. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах ийс бетта пачхьалкхенна кходаь ахча 3,8 миллион сом да.

Промышленни предприятеша баь пайда 9 бетта 22 процент лакхбеннаб, вешта аьлча 160 миллион сом.

Промышленни предприятешта юкъе шерагIа яржаш латт социалистически яхь пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяраи, Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 50 шу дузача денна сийленца накъа яхараи.

ВАХТЕ ЛАТТ ПИЩЕВИКАШ

МалгIабика горпищекомбината болхлой коллективо раьза хинна тIайийцар «Старогрознефта» мехкдаьттахой патриотически инициатива. Пищевикаша дика болх бу пятилетка хьалхарча шера. Дукхача хана денз тIехьабуаш хинна уж, хIанз бIубенна хьалха латтача коллективашта тIехьакхийнаб.

Городе баха нах маькхаца, булкашца Iалашбе декхарийла ба пищевикаш. Из декхар сийленца кхоачашду цар. 9 бетта яьккха продукци соахка цу хана яьккхачул дукха а дукхагIа я, тоаеннай цун дикал.

Комбинато цу юкъа 541 эзар сома маьха продукци кийчъяьй планах 482 эзар сома мара кийчъе ца езача. Бахача нахага ехкай 2982 тонн маькха-булкай хIамаш. Из хул соахка цу хана ехкачул 256 тонн дукхагIа.

Бахача наха дукхагIа хоатташ дола продукце цхьадола тайпаш дукха а дукхагIа арахеца доладаьд. Масала, «Краснодарский» сортах йола маькх планах 150 тонн кийчъе езаш яр, хIаьта боконца лаьрхIача ехкар 750 тонн я, булкаш планал 100 тонн дукхагIа хьаьй.

Сен чотах дукхагIа арахецаш я продукци? ФТЛ-2 яхача пишкашта реконструкци яьй комбинато. Нагахьа санна хьалхагIа царна бе ма лу болх хилийтабеце, хIанз конвейера хьисапе йотт маькхаш. ХIара ши минут массаза йоал хьал а юз, йоасса а ю пишк. Кхы тIа а технологически оборудовани оттаьй.

Продукци арахецарга дIабода мах лохбара къовсам лоаттабу комбинате.

Соахка электроэнергех 4051 сом дахар, укх шера цу юкъа — 2.800 сом. Электросчетчик а балха ца эшаш йола оборудовани дIайоаеш йола гобаьккха свет тела щит а оттаьй. Цул совгIа, хьалхагIа оаха маькх йоттача хана дIаухийташ хиннараш дукхагIча даькъе екъа дрожжеш яр, хIаьта хIанз оаха еттараш кердача схемах кийчъяь дрожжеш я: маькх дикагIа хиннай. Продукци йоаккхаш дIалахийтача хIара сома тIара 1,5 кепиг кходаьд. 9 бетта 32 эзар сом пайда баьб, планах шера 27 эзар сома бе лаьрхIа бар из.

Дикача гIулакхашца цIи хезай маькх йоттача мастерий Кузигова Райхьанта, Богатырев Белана, Юрьев Леонида, Теплякова Марияй, кхычар. 130—140 процент кхоачашъю цар сменашта шоай балха нормаш.

Укх денношка вай мехка вахаре белгалдаьннача деной — Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизареи В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизареи сийна тIаэцаш дола декхараш дувца гулбелар пищевикаш. Пищевикаша лаьрхIар пятилетка хIара шера задани 15 декабрал тIехьа ца йоалийташ кхоачацъе: къахьегама овсарле пхе шера 12 процент лакхъе: ассортимент 5 тайпана совъяккха, планал совгIа пайда бе.

БIубенна гIа боахаш болх пищевикаш. Семилетка хьалхарча шера задани 20-тIа декабрь хьатIаотталехьа кхоачашъе а шу чакхдалалехьа 45 эзар сома маьха продукци кийчъе а лаьрхIад цар.

В. ТАГУРОВ.

ХАННАХЬА ХЬАЛЪЕ ГIИШЛОШ

Чакхдоалаш латт пятилетка хьалхара шу. Нохч-ГIалгIайчен промышленни предприятеша, гIишлошъеча организацеша шерра социалистически яхь йоаржаьй шера план ханал хьалха кхоачашъяраи Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 49 шу дузача денна сийленца накъа яхараи. Дог раьза хинна хьаллаьцай цар Советски Iаьдал даьнна 50 шу дузача денна, В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна сийленца накъа дахара «Старогрознефта» НПУ мехкдаьттахоша дIайолаяь инициатива.

Укх шера республикерча гIишлошъерашта хьалхашка латта декхараш чIоагIа лоархIамеи бехктоккхамеи да. Хьал а яь болх бе дIайолаялийта езаш я дукха промышленни объекташ, больницаш, школаш, итташ эзараш квадратни метраш хула нах чуIа цIенош, кхыйола объекташ. Уж толамца хьалъяра хьинар айденна къахьег вай республикерча цхьайолча гIишлошъеча организацей коллективаша. Царех я ийс бетта план 116 процент кхоачашъяь «Грознефтехимремонтстрой» трест. Цу чу йоагIа СМУ-1, РСУ-2 коллективаш. Иштта дика къахьегаш я Наьсарен районера № 432 йолча дIа-юха делача механизированни колонка коллектив. ХIанзлехьа кхоачашъяьй цар итт бетта план.

Къаьстта [illegible] я «Грознефтехимремстрой» треста чуйоагIа СМУ-1 коллектив. Лакха къахьегама толамаш даха вIаштIехьдоал цун болх ийса вIаштIехьбаккхарах. Къахьегама дисциплина телхаяц, халача балхашта механизаци яьй. Сменашта, бригадашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржаьй. Хан-ханнахьа яхьа итогаш ю, дикагIйолча бригадана е сменана карара-кара тела ЦIе вымпел лу. ДукхагIйола бригадаш боахама расчет лелаеш я. ПрогрессивнегIа йола методаши балха опыти цахалдаш балха юкъеккхуь.

Цхьабакъла, шу чакхдала кIезига ха мара йиса йоацацашехьа хIанз а бизза пайда ийбац дуккхача гIишлошъеча организацеша шоай чурча кхоачамех. Царех я «Чечингсельстрой», «Грозхимнефтестрой», «Грозпромстрой» трестийи «Чечингушводстрой» гIишлошъеча управленеи коллективаш, кхыяраш. Цар гаьнна кхоачашъяьяц ийс бетта план.

Дуккхача гIишлошъеча организацеша иштта лохача темпашца балхаш дар бахьан долаш хIанзлехьа хьалъяь яла езаш хинна цхьайола промышленни объекташ яь яла гаьна я.

ЧIоагIа эсала лел укх шера хьалъяь яла езаш йола парафинови цех хьалъяра балхаш. Из хьалъяра паччахьалкхено шера лаьрхIа хьахийцача ахчах ийс бетта пайда ийцар 61 процент мара дац. Цун керттера бахьан да заказчикаштеи гIишлошъераштеи юкъе айха бувзам ца хилар. Заказчикаша шоай ханнахьа лигированни турбаш, спецматериалаш ца хилийтарах, дIадоладе йиш йоацаш монтажни балхаш латта дукха ха я. Цул совгIа подрядчикаша а шоай графиках дIахьоц болх. Шу чакхдала гаьна я яха уйлаш дIа а яьха болх баьбац, хIана штурмовщина я цу объекте. Иштта чIоагIа лоархIаме объект я хинеи феи бассейнаш цIенъяра укх шера внеплощадочни канализаци вай городе хьалъяь яккха езар. Цига болх беча «Грозхимнефтестрой» треста СМУ-7, СМУ-9 коллективаша шоай болх лерттIа вIаштIехь ца баккхарах ийс бетта план 81 процент мара кхоачашъяьяц. «Гипрогрознефть» институтa еннача проекта юкъе дукха кхоачамбоацараш хилари ший ханнахьа цо проектни документаци хьа ца ялари чIоагIа Iаткъар балха. Кхы а вогIа латт укх шера хьалъяь яла езача крекинг-завода № 43-3 йола установка, Наьсарен-Вокзалера трикотажни фабрика, Наурски районера чхьагIар доаккха завод, кхыйола лоархIаме объекташ хьалъяра гIулакх. Цар ийс бетта план 28—70 процент мара кхоачашъяьяц.

Наха чуIе цIенош, школаш, больницаш, пекарнеш, кхыйола объекташ хьалъеча моттиге а шоашта хьалхашка латта декхараш гаьнна кхоачашдац гIишлошъераша. Уж лоархIаме объекташ хьалъяра ийс бетта план 88 процент мара кхоачашъяьяц. Цулухьа дукха цIенош, больницаш, школаш, кхыйола объекташ я паччахьалкхен планах лаьрхIа ха тIехъяьнна а укх шера хьалъяь ца ялар кхерам болаш а. Масала, август бетта хьалъяь яла езаш хинна Гудермесера пекарни, хIанз а хьалъяь яла гаьна я. Иштта ха тийннай «Ингушский» совхозерча механически мастерска, Катаяма цIерахча № 11 йолча школа, кхы итташ йолча объектай, наха чуIе хьалдеш латтач дуккхача цIеной.

ГIишлон объекташ ший ханнахьа хьал а яь дIачу ца телара керттерча бахьанех цаI да къахьегам вIаштIехьбаккхара боарам йоха хилар. Материалаш хьаккхухьийтачеи заказчикийи организацешта юкъе бувзам ца хилар бахьан долаш гIишлошъерий эзараш сахьаташ ха зехьа йов материалашка хьежаш багIаш.

ЛоархIаме объекташ хьалъечара болх чIоагIа тIехьатетт проектировщикаша шоай ханнахьа документаци ца хилийтаро. Хьаейтача проекта юкъе кхоачамбоацараш нийсдале балхаш юха де дезаш а моттигаш нийслу. БоагIача хьисапе заказчикаша тIахьожам а лоаттабеш, уж кхоачамбоацараш ханнахьа гуча ца дахар Iаткъ гIишлош хьалъечар балха.

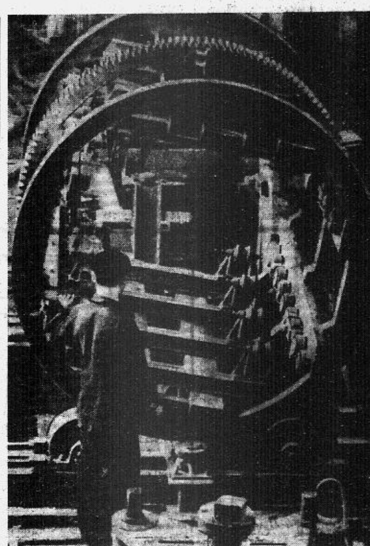
ГIишлошъерий шоай бехках а чIоагIа тIехьалувл гIишлон балхаш. Дукхача гIишлошъеча участкаша болх нийса вIаштIехьбаьккхабац, къахьегама дисциплина телхаю, цхьа объект хьалъяь ялалехьа кхы объект хьалъе хьежабу гIишлошъераш.

Шу чакхдала йисар кIезига ха я. Партийни организацей декхар да паччахьалкхен плани тIаийца декхараши толамца кхоачашдара, укх шера хьалъяь яха еза объекташ ханнахьа хьалъяь яхара гIишлошъераш оарцагIбаха.

ГIишлошъеча организацей кулгалхой, инженерно-технически болхлой декхарийла ба прогрессивнегIа йола методаш, опыт балха юкъекхухьилга, халача балхашта механизаци елга вIаштIехьдаккха. Кулгалхоша айхха бувзам лоаттабе беза проектировщикашцеи заказчикашцеи. Отделочни балхаш кхоачашлергдола комплексни бригадаш дукхагIа хилийта еза хIара участке. Юха де деза балхаш вIалла а хила йиш яц, из хIара болхлочун, мастера, инженерно-технически болхлочун декхар да.

Партийни, профсоюзни организацеш декхарийла я бригадашта, сменашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржае, дикагIйола методаш балха юкъекхахьа, хан-ханнахьа баьча балха итогаш е, дикагIйола коллективаш дIайовзийта, цар опыт шерагIа дIайоаржае, къахьегама дисциплина телхаерашца лира къовсам лоаттабе. ХIанз ха дика латтача хача шин сменах болх байтаргболаш гIулакх вIаштIехьдаккха деза.

Вай республикерча гIишлошъерий дерригa хьалаш долаш да укх шера план толамца кхоачашъе. Нийслу кхоачамбоацараш дIа а доахаш укх шера план толамца кхоачашъяра бердига ца тIабахиита беза гIишлошъераша. Планах дIаяла лаьрхIа цхьаккха объект дIа ца луш йита йиш яц.

«Сиблитмаш» яхача новосибирски заводе — кердагIа йола литейни машина а кхыйола оборудовани а арахецара йоккхача специализированни предприяте шерра яьржай Сийлахь-боккхача Октябра 49 шу дизара хетаяь социалистически яхь. ХIанз укхаза хьалъяь йоалаш латт «7200» яхача моделах йола автоматически линии. Цу тIа цхьаннена тIехьавож а еш кхоачашъергья автомобилий двигателий цхьаццайолча деталий отливкаш хьаеш йола операцеш. Царех хьалхара цхьа лини мински автозавода кийчъеш ба сибирякаш.

СУРТА ТIА: лине цхьа узел вIашагIйоллаш латт.

В. Лещинске сурт.
ТАСС фотохроника.

КХОАЧАМАШ ЛЕХ

Ачалукски минеральни хий доаккхача завода коллективо къаьстта дика къахьег укх шера. Вай республике кхаьча ца Iеш мехка массе моттиге дIакхоач завода коллективо арахеца минеральни хиш. Владивостокера, Львовера, Москвера, кхыча городашкара заказаш ух цу заводе.

Шерагара-шерага дукхагIа арапех завода коллективо минеральни хий. Укх шера цо арахеца езаш я 5,7 миллион шуша хий. Аххан бетташка углекисли газаца завода коллективо Iалашъяь хиннаяле а, потребителашта дIалахьийта хий 5,2 миллион шуша да.

Къаьстта чIоагIа хьинар айденна болх беш я завода коллектив укх деношка. Октябра дезача цIейна къахьегама совгIат кийчде лерхI цо. Октябра бетта планах ара а хийца дIадахьийта дезаш хинна хий 3 бIаь эзар шуша яр, хIаьта хIанзалехьа гучалаьннад 5 бIаь эзар шуша хий кийчдергхилар.

Заводе кийчъеш я массехк организационно-технически мероприяти, цо торо хулийтаргья хьадеча хин дикал лакхъе, кIезигагIа шушаш йохаргйола гIулакх де, кийча продукци сихагIа дIатIайотта. ХIанз цига оттаеш я холодильни установка, цо вIаштIехьдоалийтаргда боаггIача боарамах хица углекисли газ хилийта.

А. ГАДАБОРЩЕВ.

КIЕЖ ТЕХАЙ

КАРАБУЛАК. (Телефонаца). Тха штате воацача корреспондента Н. Бакалюка хоам бу Октябра дезача цIей сийна яхье яьннача мастер Протасов Сергей Михайловича кулгалдеча бурувдеттарий бригадо селхан 28-ча октябре йоккха къахьегама котало яьккха хиларах. Карабулак-Ачалкхе яхача районера № 143 йола скважина тохкача хана йоккха мехкдаьтта кIеж техай цу скважина кIаларча мелашкара. Ийс миллиметр хулача скважина штуцерча гIолла скважино дийнахь-бус луш дола мехкдаьтта 170 тонн я.

Бурув тохачеи скважина тохкачеи къаьстта дика къахьегарца белгалбаьннаб бурувдеттараш Сайфутдинов Кламаджин, Кошелев Владимир, Чаплыгин Федор, бурувдеттарий гIонча Эсмурзиев Башир, Асадорян Николай, слесарь Соловьев Николай, лаборантка Панфилова Анна, кхыбараш.

Шоай къахьегама толам бурувдеттараша хетабаьб Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 49 шу дузача денна.

ПЛАНАЛ СОВГIА—120 ТОНН

ХьатIадоагIача Сийлахь-боккхача Октябра цIей сийна йоаржаьча яхье хьинаре дакъа лоацаш, цIей гарга кхаьчача деношка доккхий толамаш доахаш къахьегаш я Наьсарен района «Экажевский» совхоза Iаьлий-Юртарча отделене коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча ферма кагирхой коллектив. Цу яхье даим хьалха латташ лаккхара хьоккхамаш гойт ферма дикагIа болча доиркаша ЕвлоевгIар Хьанифаси Дебиханеи.

ХIара кхоабача Iаттагара шура яккхара шера план кхоачашъяь ца Iеш хIанзле ше тIаийца хинна социалистически декхараш тIехкхоачашдаьд Евлоева Хьанифас.

Дика вIаштIехьбаьккхаб доярк, скотникий болх ферма бригадира Евлоев Хьусена. Из бахьан долаш торо хул продукци дукхагIа яккха.

Паччахьалкхенга планал совгIа 120 тонн шура йохкаш Октябра 49 шу дуза ди белгалдаккха лерхI ферма коллективо.

М.-С. ПЛИЕВ.

Нохч-ГIалгIай шекара заводе укх шера керда проектни мощность карарзаяро дийнахьи буси 15000 центнер шекара свекла чакхъяккха торо хулийт. Дукха ба заводе къахьегам дукха безаш, болх дика беш бола болхлой. Царна юкъе ба завода дикагIчарех лоархIаш бола слесарь Хасмудди Межидови мотористка Базани Батукаеваи.

СУРТА ТIА: слесарь Хасмудди Межидови мотористка Базани Батукаеваи болх беш ба.

В. Дукаева сурт.

Г. К. ОРДЖОНИКИДЗЕ ВАЬЧА ДИЙНАХЬА ДЕНЗ 80 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Г. К. Орджоникидзе ваьча дийнахьа денз 80 шу дизара хетаяь столица общественноста вокалий собрани хилар 27 октябре Кремлевски театре. Собране президиуме ба СССР Лакхехьарча Совета Президиума член К. Е. Ворошилов, къаьнара коммунисташ, юкъарчал доаццаш Серго кулгалца балхаш деш хиннараш, цун воша К. К. Орджоникидзеи йоI Этери Григорьевнаи.

Эггара хьалха къамаьл а даь собрани хьайийлар КПСС ЦК члена, парте Московски городской комитета Хьалхарча секретара Н. Г. Егорычева.

Г. К. Орджоникидзе ваьча дийнахьа денз 80 шу дизара хьакъехьа доклад е аьнна дош делар КПСС ЦК члена, транспортни гIирсий министра Е. Ф. Кожевниковна.

— Дезтиъа шу дизад Григорий Константинович Орджоникидзе — цIаккха а вицлургвоаца Серго ваьча дийнахьа денз. ТешамегIа вола большевик, аьннад цунах Ленина. Ильича цу лоаццача дешашца хоаставар — пролетарски революционерах ала йиш йолаш долчох дикагIдар.

Г. К. Орджоникидзе хьалкхийнав большевистски парте мугIарашта юкъе, къонахчали денали чIоагIденнад партеца цхьана, коммуниста, революционера сийлахьа никъ хьабенаб. Ленина, парте, халкъа гIулакха тешаме хилар, коммунизм кот ца яла йиш ца хиларах кIоаргга дог тийша хилар, дIахьалхашнахьа ахара новкъарле еш мел дола хIама цхьанна а тайпара да могаш ца хилар, массане а къоабалдеш тIаийца цIаккха а хувца ца луш тешамеи моральни гIулакхашта геттара цIенеи хилар — уж да Серго белгалвоаккхаш дола гIулакхаш. Цу долача хIамаша белггала боикха безам тIабохийташ, геттара нийса, Iалаьмате чIоагIа дог тешадеш хетийтар цун къамаьл. Г. К. Орджоникидзе лаца а йоагIаш моттиг лоацар ленинизм бахьан долаш къовсам лоаттаберий хьалхарча мугIарашка.

НОВАТОРИЙ БАЛХА ИТОГАШ

Ши шу даьннад вай республике эггара хьалха новаторий советаш массови професей болхлой, инженерно-технически болхлой инициативни творчески объединенеш вIашагIъехка. ДIахо технически прогресс сихъяра, промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра новкъостал де деваш я уж.

Боккха болх баьб Советаша Нохч-ГIалгIай АССР машинашъеча предприятешка. Цу юкъа духхьала метала обработка еча секце хьажа а хьежа советаша могаяьй новаторий бIаьннел совгIа предложени.

Къаьстта ала деза ГАРО-и «Красный молоти» яхача заводий новаторех лаьца. Цар цу предприятешка тийнна предложенеш балха юкъейоалаяро Iалаьмате боккха пайда лу, хIаьта царех цхьаяраш Москве ВДНХ-е а кхаьчай.

ХIанз новаторий Советашка отчетно-хоржамий собранеш хулаш латт.

Эггара а хьалхарчарца из Совет вIашагIъеллача предприятеех я «Красный молот» яха завод. Цу завода новатораша рационализаторашца цхьана боккха болх баьб производства массе а доакъошка кердалар юкъехьош, хьалха латта опыт дIайоаржаеш, къахьегама овсарле лакхлургйола торонаш лехаш. Укх шера ийс бетта оатхалаши цхьаццайола приспособленеши хьаярах йолча 538 предложенега хьежар Совет ВОИР-аца цхьана. Царех 355 предложени заводе балха юкъейихьай, цар экономически эффект — 104,8 эзар сом.

Техника производствана юкъеяхьара чIоагIа инициативни ба Вайстуб, Бартинев, Николаев, Приссак, Шевцов, кхыбола новатораш. Отчетно-хоржамий собране белгалдаьккхача тайпара Совета балха дикка кхоачамбоацараш а да. Новаторий дукхагIа терко е декхарийла ба партийни, боахама кулгалхой, новаторий совета заседанешка хила беза цехий, отделий начальникаш, кхыча службай кулгалхой.

14 саг чувоагIаш керда состав хержар новаторий советe. Совета доал деш хургва завода механик И. П. Колос.

Совета керда состав йолаеннай заводера къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара хьакъехьа болх бе.

Новаторий совета отчетно-хоржамий собранеш хиннай «Трансмаш» яхачеи авто-тракторо-ремонтнии заводашка.

Нохч-ГIалгIай АССР предприятешкарча новаторий советий балха итог еш 18 ноябре республикански конференци е лерхI.

Л. САЛЬНИКОВ,
ДНТИП-а воикхагIвола инженер.

Тахан — комсомол хьахинна ди

ЗАМАНЦА ГlА БОАХАШ

Берригача советски наха санна, тха района кагийча нахеи мехкарашеи хьинаре дакъа лоац парте де лаьрхlараш кхоачашдеча, коммунизма материальни база хьалъеча.

Районни комсомольски организаце ший декхар лерхl советски халкъо революционнии къахьегамеи традицей ларда тlа кагий нахи мехкарийи коммунистически уйланца хьалкхебар.

Коммунизм хьалъеча дакъа лоацаш хилча эlамигача саго чакхйоаккх бокъонца йола къахьегамеи къовсамеи школа. Денгара денга къахьегама гlулакхаш кхоачашдарца хьагахул кагирхой идейно-политически моральнии дикал, чlоагlлу кагийча наьхеи мехкарийи оамал. Тха районе бахача нахах ахаш кагирхой ба. Царна хьалха боагlа комсомольцаш. Къаьстта дикача гlулакхашца белгалбаьнна ба юртбоахаме къахьега кагирхой. Совхозашка вlашагlъеллай 19 комсомольско-кагирхой звено. Царна керте латт йоккха опыт йола кагий нах. Царех ба «Экажевский» совхоза звеньевойш Евлоев Хьажбикар, Угурчиев Іамирхан, «Назрановский» совхозера Лукьянов Владимир, Дзортов Абукар керте латта звенош.

Кагирхошта кхетам луча боккха лоархlам болаш да къахьегама хьалаш дика вlаштlехьдахар. Заводе, совхозе эггара хьалха эlамига саг никъахьега веча лоархlаме да ший низах, знанеех, хьаькъалах цо пайда эцаргболаш новкъостал дар. Ше дегlавар перспектива йовзаш, даим къахьегамо дог гlоздоаккхаш из кургволаш йоакхо е еза комсомольски организацеша.

Школай 8 — 11-классаш йистеяьхараш балха а кхы дlахо деша а дlанийсбеш цхьабола болх чакхбаьккхаб оаха. Школаш йистеяьха 350 саг балха а деша а дlанийсбеннаб. Цу гlулакха доккха новкъостал дир ВЛКСМ райкомои райисполкомои вlашагlъеллача комиссе.

Оаха дукха кагийнах бахийтаб Ерригсоюзни комсомольско-кагирхой гlишлош еча къахьега. Ишта, масала комсомольски путевках город Архангельске яхар комсомолка Черных Соня, Малгlабика газобензинови завод хьалъеча — Нальгиеви Бацаеви. Кагирхой балха дlанийсбеш чlоагlгlа терко йир «Электройинструмент» яхача завода комсомольски организаце. Укх шера заводе къахьега баьхкар школаш йистеяьха 69 саг. Лоацача хана цар говзал Іомаергйолаш царга бlарг лакха хьожабаьб опыт йола болхлойи специалисташи. Заводе вlашагlъехка болх беш я комсомольско-кагирхой бригадаши участкаши, Царна керте латт дикагlбола болхлой. Бакъда, кагирхошта къахьегама хьалаш вlаштlехьдахар ах гlулакх мара дац. Кlезигагlа лоархlам болаш дац шоашта тlадилла гlулакх дика кхоачашдергдолаш уж хьалкхебар.

Бларгаш дувшаде йиш йолаш хlама дац цхьайолча предприятешка, гlишлошъеча къахьегама дисциплина телхаяр, прогулаш яр. Хlанз а дукха моттигаш нийслу хулиганал ледеш, общественни порядок телхаеш. Из вlалла ла мегаргдоацаш гlулакх да. Укх тlеххьарча хана оаха вlашагlъеллай комсомольско-кагирхой оперативни отряд. Цо къиза къовсам доаттабу общественни порядок телхаерашца. Бакъда общественни порядок чlоагlъяра де дезараш дукха да. Кхы лакхагlа айбе беза халкъа дружинай лоархlам.

Дукха ха йоаццаш районе чакхъьлар отчетно-хоржамий комсомольски собранеш. Цар хьахьекхар комсомольски организацеш отчетни хана идейно дегlаяьхка хилар. Собранешка дукха дийцар КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш кхоачашъяра комсомольски организацешта хьалхашка латтача декхарех. Чlоагlгlа дийцар кагирхошта кхетам балара деш.

Марксистско - ленински мировоззрени йолаш кагирхой хьалкхебар геттара лоархlаме дош да. Цулухьа тха района юххьанцарча комсомольски организацеша къаьстта теркам тlабохийт комсомольций политически дешара.

Комсомольски политдешара системе кердача дешара шера районе вlашагlъеллай 22 кружок. Цига дешаш ва 620 саг. Хlаьта тайп-тайпарча курсашкеи школашкеи дешаш 232 саг ва. Кхалнаха йолча политграмота кружокашка дешаш 176 саг ва. Оаха дукха терко ю КПСС XXIII съездеи комсомола XV съездеи материалашта пропаганда яра. Цу гlулакха юкъе комсомола райкома лектораша хьинаре дакъа лоац. ВЛКСМ РК чуйоагlача лекторски группана юкъе ва 43 саг. Лектораша еш лекцеши докладаши, бахача нахаца, кагирхошца беседаш ю. Къаьстта шоай болх дика беш ба лектораш А. Картоев, А. Азий, Котиев Мурад, Хамхоева Роза, Ганиев Гирихан, Котикова Айшет. Укх тlеххьарча хана холуш дегlабенаб партей халкъей революционни къахьегама традицешца кагирхой хьалкхебара болх. Районе каст-каста чакхъювл тайп-тайпара йола тематически сайренаш, къаьнача комсомольцашца, производстве хьалха латтачарца вlашагlкхетар хул. Района массайолча школашка хlана яц аьнна вlашагlъехка болх беш я тlема сийлен уголокаш.

Кагирхошта коммунистически кхетам балара районни организацена доккхий а чоалхане а декхараш хьалхашка латт. Уж кхоачашдара тхоай низ а хьинар а кхоадергдац оаха.

Ю. АРАПИЕВ,
ВЛКСМ Наьсарен РК секретарь.

КОМСОМОЛЬЦИЙ ХЬИНАРЦА

Надтеречни районни комсомольски организаце цхьабола болх чакхбаьккхаб КПСС Нохч-Гlалгlай обкома III-ча пленума решенеш кхоачашъеш. Дукхагlа терко е яьннай комсомольски организацеш кагирхой идейно дегlабоалабара дешай. Укх шера районе вlашагlъеллай 17 комсомольски политкружок. Кружокий хьалхарча занятеша хьахьекхар дукхагlйолча комсомольски организацеша комсомольций политически дешара дика терко яь хинналга. Лакхача организационнии идейно - политически боараме чакхъювл «Кругозор» яхача кружока занятеш. Цун пропагандист я ВЛКСМ Надтеречни райкома секретарь Хахулина. Ладувгlарий бевам тlагlоргболаш ювц цо материал.

Цхьайолча комсомольски организацешка во вlаштlехьбаьккхабац культурно - массовии агитационно-массовии болх, «Знаменский» яхача совхозе дукха ха йоацаш чакхъьлар хаттарийи жопийи сайре. Чlоагlа безаме яр из. Цига комсомольцаша лаьрхlар каст-каста цу тайпара диспуташ е.

Совхоза комсомольски организаце вlашагlъеллай лекторски группа. Цун керте латт комсомолка Симченко Нина. Укхаза каст-каста еш лекцеш, беседаш ю.

Ишта дика вlаштlехьбаьккхаб агитационно - массови болх «Кругловский» яхача совхоза комсомольски организаце а. Укхаза лекторски группана керте латтача, бархl шерарча школа директора Дутаев Султана йийшар е лекцеш: «Къонача советски сага культурни поведенех»; «Кагирхой коммунистически боламах».

Белгалдаккха дезаш да кагирхой культурно - бытовой хьалаш «Горскнефть» яхача НПУ комсомольски организаце дика вlаштlехьдаьха хилар. Укхаза вlашагlъеллай художественни самодеятельность. Цун участникаша каст-каста концерташ тел. Из аз белгалдоакхх, хlана аьлча хlанзалца совхоза комсомольски организаци терко еш хиннаяц кагирхой салаlар лерттlа вlаштlехьдаккхара. Гlулакх хувцаделар комсомольски организацена Меликова керте эттача.

Районе хlанз а моттигаш нийслу дукха истий кхувлаш, кхийна йоаца йиlигаш маьре ухийташ. Цу зуламерча гlулакхашца цахаддаш къовсам лоаттабу района юххьанцарча комсомольски организацеша.

Д. МЕЖИДОВА,
ВЛКСМ Надтеречни райкома секретарь.

ХАЛКЪА НОВКЪОСТАЛЦА

Нохч-Гlалгlай АССР — хlанз а дына фанатизм каст-каста гучалелхаш, патриархально-родови отношенеех юхедисаращца къовсам лоаттабанза ца боалаш йолча вай мехка районех цаl. Из гlулакх республика халкъий хьалхарча а сел-дукха ха йоацаш дlадахача шерий а историе цхьайолча башхалонаща дувзаденна да. Моттигерча хьалашкаеча атеистически пропаганда башхалонаш малгlаш я? Малагlаш я вахаре а наьха сакхетам чу а ширача замах юхедиса ла мегаргдоаца хlамаш дlадахара беча балха керттера формаш? Тха корреспондента уж хаттараш дир Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателага Алмазов Іаддалий Илезага.

Іаддалий Илеза дийцар:

Атеистически пропаганда лелаеш дуккха общественни организацеш я тха — «Знание» яхача республикански обществагара яьнна моттигерча атеизма школашка, лекторски группашка, музеяшка кхаччалца.

Опыто хьахьекхад, юкъерча общеобразовательни школашта а, къаьстта уж культура керттера кхуврчаш долаш йолча юртий районашка, дика хlамаш карагlдувлаш хилар. Къовсам латт кагирхой, бераш бахьан долаш. Хlаьта тха хьалашка цкъаза атта дац дына фанатикий-боккхийча наьха, ширъяьнна традицеш лелаерий влиянена кlалхара кагий нах хьабаха. Нохчийи гlалгlайи дезалашта юкъе чlоагlа лоархlаш ма бий боккхагlбараш — ишта да из, халахете а, дын-нравственни кхетам балара гlулакха а.

Кердагlча, укх тlеххьарча хана республике шерагlа яьржача атеизма пропаганда формех цаl я «цlагlара лектореш» — общественни вахаре дакъа лоацаш боацача нахаца пропагандисташа цахаддаш беседаш елга. Маларра аьлча из ба дукхагlча даькъе дезал болаш болча кхалнахацеи боккхийча нахацеи къаьст-къаьста беш бола хьехама болх. Республика дукккхача районашка, къаьстта а Шаьла яр санна йолча гаьнна лоамашта юхе ядача районашка наха дика могаеш тlанийцай «цlагlара лектореш».

Нохч-Гlалгlай чу я шоаех моллагlча цхьан шейха мурдаш да тхо яхаш болча наьха дын тоабаш. Царна юкъерча наьха дукхалга диллача йоккхий еце а, шоай гlулакх тоъал чlоагlа леладеш я уж тоабаш. Тоъал чlоагlа лоархlаш я уж ваха-ва хала долаш йолча республика районашка. Тха къовсама наькъаш — тlагlертта сердалон гlулакхаш леладар, городеи юртеи бувзамаш дегlаккхувлар, фанатикаша шоашкара хьалагадувцаш дола тайп-тайпара хlачаш даим хьагучалахар, тlаккха юххера а, дына Іаьдалийи хьехамийи реакционни халкъа духьалара чулоацам, хlаьта ишта култ цlена доацача мурдий тхьамадай, шоаех моллаш да тхо яхаш леларий, кхычар яькха гlулакхаш а гучадахар.

Тханцига шерра даьржай мурдий гlулакхаш дувца юрташка сходаш елга. Халкъо царца гуччахьа деча къамаьло, массаза а, юрташкара мурдий тоабаш йохаю е цlенъяь дlайоах. Дын фанатизм духхьал культурни болхи цун гlулакхаш шерра дlадовзийтилгеи цхьана тардарца дlайоаккхаргья аьнна хет тхона. Масала, сел дукха ха йоацаш республике дlаьккхар цlагlа кхийнача «шейхий» культ. Эггара тlехьагlа заьннача «шейхо» — шейха Батlал-Хьажас воагlаргва яхаш вийца шейх ва аьнна боккхийча нахафанатикаша хьалъоттаваьча Белхароев яхача цхьан эlамигача саго ший «шайхал» Іодиллар 1963 шера районера дуккха нах вlашагlкхийттача. Халкъа хьалхашка хьа а этта, ше «везвара» истори гуччахьа дувца дийзар цун. Нах белар цунах а цу сагах шейхал доалл мел яьхарех а. Хlанз колхозе механизатороалла болх беш ва из.

Республике бахача наьха цхьадолча даькъа юкъе хlанз а дахаш да Іадаташ. Кхалсаг дезала юкъе бокъо йоацача хьал тlа лоаттаеш дола Іаьдалаш дlадаьхадац, дукха истий кхувлилга, мехкарий уладелга, кхалсагах урдув телилга, кхыдараш хьаллоатталеш бола нах кхы а юхебисаб. Цу тайпарча гlулакхашца бокъонца тlом дlахьийнаб тханцига. Кхалнаьха болам шерлуш латт республике укх тайпара лозунг а долаш: «Вай ираз — вай воай бе доалл». Цун юхь дlайолайир Нохч-Гlалгlай пединститута студенткай группа кулгаш кlал а латташ берригача лоаман кхалнахага яздаь письмо кепатеха арадаккхаро*. Хlанз кхалнаьха советаш я республике болх беш, хан-ханнахьа лоаман кхалнаьха собранеши слеташи ю. Из болам ца баржаш цхьаккха район яц.

Дуккхача хьале дын фанатизмацеи маlача наха ниисса кхалнаьха бокъонаш ца хиларцеи дувзаденна да хlанзарча нохчаштеи гlалгlаштеи тlехьаленна лоамарой патриархально-родови общинагара кхаьча акха Іаьдал юкъера дlалоалаш ца хилар. Из Іаьдал — пхьа лехар. Цlий Іодахийтарах пхьа лехар, керттерча даькъе революци а хилале хьалхагlа денз юкъе этта «халахетараш» бахьан долаш чlир лехилга ноахалгара ноахалга доалаш хьаихад, тlа-тlа дукхагlа нах а боабеш. Укх тlеххьарча ханналца пхьа хьарчаро общественни производственеи общественни вахараи юкъера боахар бlарчча дезал, маларра аьлча халкъах дlакъоастабора дуккха нах, даькъе боацаш лоархlар уж. Пхьа хьарчаро дына фанатикий кара бохийтар уж нах, е уголовни зуламалла бохийтар, хlана аьлча байдла лела безаш, баха моттиг, документаш хувца, герз леладе дезаш хулар уж.

Пхьа лехарца лоаттабу къовсам 1919 шерре а денз болабелар партийни организацей инициативах. Тlом сенагул тlехьагlарча шерашка тханцига юха а вlашагlъехкай ширача замах юхедиса из эггара зуламегlа дола гlулакх дlадаккхара лаьрхlа йола республикански моттигерей комиссеш. Дика гlулакх деш хьабаьхкача советскии партийнии болхлоел совнагlа, комиссешта юкъебахаб ца лархlа бокъо йоацаш бола, дукхагlа сий деши халкъа бовзаши бола боккхий нах. Довхой хьагучабахареи хlаьта цул тlехьагlа «цlий юкъеденнача» хlара дезалца къаьсткъаьста болх бареи гlулакха чlоагlгlа къахьега йолаелар комиссеш. Комиссей керттера декхар — хlара дов тешабара наькъаца цхьанцхьацца долаш къоаста а деш, довхошта юкъе бокъонца машар белга нах болча халкъа хьалхашка, чlоагlгlа машар белга вlаштlехьдаккхар.

Дуккхача наха дакъа а лоацаш, массехк шу хьалхагlа республика юрташка чакхъяьннача кхетаченаша дитийтар цхьадараш ноахалгара ноахалга дувлаш хьадаьхка дукхагlа дола пхьанаш. Дагадоагlа кийчо еш хала болх баьчул тlехьагlа Гlалгlашкахьа, Экажкъонгий-Юртеи Сурхотlеи 1960 шера пхьанаш дита. Экажкъонгий-Юрта машар бир шоайла моастагlал долаш хиннача 24 тайпо, Сурхотlа — 16. Укхаза пайда ийцар шинна а юрта революционни традицеех. Шоай хана Къилбаседа Кавказе эггара хьалха цар йир Деникина духьала восстани, хlаьта цулухьа уж йоха а йир, йоага а йир белогвардейски бандиташа. Дика революционни гlулакхаш карагlдувларах Советски правительства баркал оалаш енна грамоташ я юртий.

Чlоагlгlа сий деча доггохадолийтача хьалашка дуккхача наха вlаши пхьанаш дитар кхетам балара боккхача лоархlаме хилар. Цу кхетаченашка хиннача итташ эзараш болча наха цlаккха а дицлургдоацаш дег чу дижар бlаргадайнари лайнари. Пхьанаш дититтара болх баь боалаш латт. Оаха бутаргбац из цу тайпара акха гlулакх советски наьха сакхетам чура геттара диц а денна дlадаллалца йолча хана.

1966 шерара № 9 йола «Наука и религия» яха журнал.

*) Хьажа 1966 шерарча № 1 йолча «Наука и религия» яхача журнала тlа.

Сурташа дувц

Коартолаш хьайоахаш йола массехк эзар машина я социалистически Чехословаке кхашка болх беш. 420 эзар гектара тlара хьувкъам чуэца безаш я уж укх шера.

СУРТА ТlА: Восточно-Чешски областа Наход города юххе йолча «Партизан» яхача бlарччача цхьан юртбоахама кооператива кхашкара коартолаш чуэцаш.

ЧТК — ТАСС сурт.

Коми АСС. Гаьнарча Къилбаседе Іа тlаденад. Воркутински совхоза саьрч доажадечара шоай Іулаш города гаргадоаладаьд. Укхаза кхаь бетта бахаргба саьрч леладераш — доахан доа а деш дулх дlачулу ха йистеяллалца. Тlаккха шоай Іулаш а тlехьа хьунашка Іа даккха дlагlоргба уж.

СУРТА ТlА: укх электрифицированни чумашка бах саьрч леладераш. Хlанз саьрч доаду ха я.

Г. Мазура сурт.
ТАСС фотохроника.

ДЖАМБУЛЬЦИЙ ИНИЦИАТИВА ХЬАЛЛАЬЦАЙ

Рейсах йолха составаш цхьаккха а вагон гарантийни участке поездацара къоастае езаргйоацаш дика кийчъяра тlехьа Казахски машиннаькъа Джамбул станце технически хьожача пункта коллективо дlайолаль яхь хьаллаьцай Грозный станце технически хьожача пункта коллективо.

Хlанз пункто кийчъю составаш цхьаккха технически гlалат доацаш, шоаш хьожаьча дlаккхачалца поезда юкъера вагон хьакъоастае езаргйоацаш хул. Цу гlулакхо дикка сихлергда пятилетка мовхьаш шоаш хьожадаьча сихагlа дlакхоачилга.

Дика инициатива дlайолаяьй хlанз вагонашка хьожача Солнышкина кулгаллеча смена. Цо лаьрхlад хlара итталагlча дийнахьа мегаргйоацаш дlаьлхача деталех оатхалаш еш болх бе. Из Іалаьмате боккха пайда барг болаш гlулакх да.

Г. АНОХОВ.

КЪАХЬЕГАМХОША ТХОГА ЯЗДУ

НАЬКЪИЙ МАСТЕР

Нагахьа санна Шаьлагахьара Грозне хьачувоагlаш, е цигахьа дlаводаш хилча Грозне хьачубоагlача дика тоабаьча автомобилий наькъа бlарг тlаоттанза баргбац. Сов дика из никъ тоабаь, цlенбаь хиларо бlарг хьоаст, дог гlоздоаккх.

Ши-шегlа хьахинна хlама дац цу наькъа тlара цхьалхло, порядок. Иштта дика лоаттабар духьа Іалаьмате дукха къахьега деза, цул совгlа вай ханара автомобилий дlа-хьа ахар а царна кхерамзле Іалашъяра а гlулакх дика довзаш кlоаргга техничерски говзал йолаш хила веза цига. Дика къахьегаш, шоай болх а гlулакха маlан а дика довзаш нах ба укхаза участкага хьожараш. Цхьабакъда, дуккхадар наькъа ремонт еча болхлой коллектива кулгалхочох тийша да. Цо болх нийса вlаштlехьбаккхарга хьежжа мара баргбац ерригача коллектива толам.

Ший болх а цун бехктокхам а дика бовзаш ба Нохч-Гlалгlай наькъий управлене цу вай ювцача № 504 йолча участка мастер вола Мусаев Хьасан. Цо а цо кулгалдеча коллективо а шоай берригa низ тlабахийтаб шоай участке тlехлика цхьалхло а порядок а оттае. Из царна карагlдаьлар.

Участка начальника нов. С. Б. Айрапетова чlоагlа дика могаю Мусаев керте латта коллектив, хlаьта республикански наькъий управлене а хьалхарча моттиге я из.

— Наькъа асфальто-бетонаца кхаьла чlор, цунна кlалхара лаьттан оаса, хий дlакерчо листта толлаь гlайнаш, наькъа йистош хьайийцача, — йоах управлене керттерча инженера Р. П. Ломакина — республике мел яред дикагlча хьалашка я Мусаев Хьасана участок.

Мусаева доал деча участке гlолла Іалаьмате дукха автомобилаш дlа-хьа ух. Цу гlулакхо совбоакх ремонт ерий бехктокхам. Цулухьа эlаммига а кlоагилг баьнна моттиг цу сахьате асфальто-бетонаца дlайикъе тоаю. Кlоагилг баьнна асфальта кховра лаьттlа, из ийкха чlегилг яьнна моттиг лехаш даим бlарг кхоаб ремонт ераша. Чlоагlа терко ю цар наькъа тlера чlор даьттlача кхы ха ца йоалийташ асфальто-бетон йоттара, хlана аьлча из болх бе беза ха тилча цигара чlегилг эккха тарлу. Иштта йоакхо ю мастера наькъа йистошка жагlа бехкара, наькъа искусственни сооруженеш дикача хьала тlа хилийтара.

Хьасана ший коллектива болх дика вlаштlехьбаккха хар бахьан долаш дlабахача ийс бетта ремонт яра план 124 процент кхоачашъяьй, къахьегама овсарле лаккъяра задани 132,3 процент кхоачашъяьй.

Грозный — Шаьла — Серженъ-Юрт яхача участке къахьегаш йола мастера Мусаева коллектив йоккха еце а барттайна я. Коллективашрча хlаране массехк балха говзал Іомаяьй.

Дукха ха йоаццаш № 504 йолча наькъий участка коллективо лаьрхlад: шоаш доал деча участках шякхо шу доаллаше опорно-хьокхама наькъа боахам бе. Цу гlулакха дукха къахьега деза. Наькъа чlор транспорта чархаш шершаргйоацаш кхартане дерзо деза, шинна а оагlорахьа наькъа йистош чlоагlъеш жагlа беза, хlаьта иштта наькъа дихьа а сихьа а гаьнаш йогlа еза, и. кх. дl.

Республикански наькъий управлене кулгалхой тийша ба мастера нов. Х. Мусаевеи цо кулгалдеча коллективои шоаш каралаьца гlулакх тешаме чакхдовккхаргхиларах, массаза а санна, уж хьалхарча мугlаре хургхиларах.

У. ГАГИЕВ,
Нохч-Гlалгlай республикански наькъий управлене ППО начальник.

ДОККХА СОВГlАТ

Запаса майора А. М. Иванушкина Сийлахь-боккхача Даьхен тlем тlаяьхача ворхl СССР-а орденаи медалаштеи укх шера тlакхийтар машара фронте даьккха эггара доккхагlа дола правительственни совгlат — Ленина орден.

Алексей Михайловича чlоагlа сий ду коллективе. 1964 шера денз ТЭЦ-е ше болх беш дуккхача кагийча наха Іомаяьй цо ший балха говзал, царна дlатийннай ший балха опыт.

Хlанз деррига советски аламашка Октябрь цlейна къахьегама совгlаташ кийчдеча хана цар хьалхарча мугlаре ва Иванушкин Алексей Михайлович а.

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» оператор.

ШОЛЛАГlЧА МЕТОДА ЧОТАХ

Мехкдаьтта хьалдаккхара скважинашка гlолла хий тlоанашка чуахийтара 9 бетта план 102,3 процентийи фо чуахийтара план 105 процентийи кхоачашъяьй «Старогрознефта» НПУ шоллагlча методий цехо, къахьегама овсарле планал 2,4 процент лаккхъяьй. Тlоанашта искусственни низ тlалоаттабар бахьан долаш «Старогрознефте» къаьнача фондера хьалдаьккха «Іаьржа дошув» 58400 тонн да.

Тlоанашта искусственни низ тlалоаттабар бахьан долаш Хаян-Кертерча мехкдаьтта доаллача майда тlарча скважинашкара хьалдоаккха мехкдаьтта вlалла лаьгl а лац.

Гlорбаьнна дика къахьегаш ба шоллагlча метода операторащ Панкрашьев Юрий, Свинцов Иван, Бубровин Юрий, кхыбараш.

Сийлахь-боккхача Октябра 49 шу дизара дика къахьегама совгlаташ кийчду шоллагlча методий цеха коллективо.

«Старогрознефть» НПУ транспортни контора хьалха латтача шоферий Горбачев Юреи Столяров Павелеи цlераш йовзаш я ерригача коллективе. Уж шаккхе а балха боагlача хана кхелета кагийнах бар, цхьаккха балха говзал йолаш бацар. Хlанз Ю. Горбачеви П. Столярови — хьалхарча класса шофераш. Царех цхьанне а шоаш шофералла болх беча ткъаь шера цlаккха а шоаш бахьан долаш наькъа хьовзам баьбац.

Авари йоацаш автотранспорт лелаяра Нохч-Гlалгlай паччахьалкхен автомобильни инспекце кхайкаьча конкурса юкъе дакъа лоацаш ба хlанз Ю. Горбачеви П. Столярови.

Горбачев Юре 8 тонн хьоча автоприцепаца Старогрозненски недропроходчикашта, разведочни бурув деттараштa, мехкдаьттахошта, бурув тохара гlирсаш хьалдерашта инструменташ, насосни компрессорни турбаш, гlишлон материалаш тlакхухь, хlаьта Столяров Павел ПАЗ-651 яхача автобусаца Боргlанерча № 34 йолча кlеж еттача скважине болхлой вахта тlаккхувлаш ва.

Шаккха а шофер штате боаца автоинспектораш ба. Болх чакхбаьча шаккхе а Грозненски политехникуме деша болх.

А. ТИЩЕНКО.

КХАШКАРА БАЛХАШ СИХДАЬД

Соахка гурахьа 320 гектара тlа дийна «Безостая-1» яха кlа па дойташи ханнахьеи чуийцар Ведана района Гагарина цlерахча колхоза кхаш леладераша. Планах хlара гектара тlара цхьайтта центнер якхха езача ерригача колхозе юкъера лаьрхlача 16,3 центнер ялат даьккхар укхаза.

Хьалха из культура вlалла хьахургьяц яхаш даьлача лоаман лаьтташка из дика хьувкъам ба. Цох кхоачамбаь Іап юрта боахама артела колхозхой. Дlахо дукхагlа а дарегlа а ялат даккхара тlаерзаяь я цар уйла, берригa низ.

Лаьтташцарча балхий культура лаккъю. «Кулг тохарга хьежжа лу лоаман лаьтто беркат» йоах колхозхоша. Из иштта да а да. Из дика кхета а деш укх шера къаьстта боккха теркам тlабахийтаб кхаш леладераша гурахьа дув ялат дlалувргйолча лаьттана дика обработка яра. Агротехнике дlа мадеккхара оахам даьчул тlехьагlа оасарца къовсам лоаттабеш культиваци йир, лаьттанцара тlоадал соцаеш макха баьккхар.

Оахам дале хьалха ши бlаь гектар совгlа долча лаьтта хlара гектара 2—2,5 центнер кхоачийташ суперфосфат йиллай колхоза кхаш леладераша.

— Цо хlара гектара хьувкъам 2—3 центнер лаккхбергба, — йоах совхоза агронома нов. А. Абдурагимова.

Иштта хьатlадоагlача юбилейни шера дукхагlа ялат даккхара гектара хьувкъам лакхбарал совгlа ялат дlалув майда шеръяьй укхаза укх шера.

Гурахьа дув ялат соахка кхо бlаь гектара тlа мара ца дийнача укх шера йиъ бlаь гектара тlа дlадуврдlа. Цох хlанале 350 гектара тlа дlадийнад кlа. Боагlача боарамах кийчдаь дика кондиционни фу да механизатораша лаьттах доллар.

Производственни заданеш 120 — 130 процент кхоачашъеш лакхара хьокхамаш гойт ялат дlадувш боахкача механизатораша Абдурзаков Хьусена, Матагов Самаде. Дика дужалу фу цар агрегаташцарча сеяльщикаша Зайтемиров Самаде, Булатов Имамшайха.

Колесни трактораца агрегаташта дlаде фу хьатlакхухьача тракториста Зеодиев Юшаа бехках цlаккха сеялка сеца ха хилац. Дика кхоачашлу цо ший декхар.

— Юхейисача шоваткъе итт гектара тlа цхьоалагlа ноябрь тlакхоачаш гурахьа дув ялат дlадийна даргда тхо, — йоах механизатораша.

Цхьабакъда зяьб ахара даь цхьаккха дац. Хlаьта аха езар 280 гектар я.

Хlана даьннад зяьб ахар сел тlехьа, аьнна даьча хаттара жоп луш: — Кхоачамхиллал трактораш дац тхона районни «Сельхозтехника» объединене, — йоах колхоза председатела. — Хlаначул тlехьагlа аха езаш я зяьб. Цхьабакъда ялат дlадийна даьлча еррига техника из ахара оарцагlйоаккхаргьл оаха.

Ялаташ дув кхаш шерра-шера шерду колхозо. Хьатlадоагlача шера кхы а дукхагlа хургья колхозе гурахьа ялат дув майда. Ши бlаь гектар петарех мукъаяккха лаьрхlад колхоза правленеи колхозхошеи.

Боахама дукхагlа пайда хургбола торонаш лех. Дукхагlа дохоз лургйола культураш дlаюв. Ер шоллагlа шу да колхозе юртбоахама лоархlаме культура — тхьамка дlаде болабенна. Из кхедара опыт еце а цох боахама мел пайда боал хьажа соахка ялх гектара тlа дlадийнадар тхьамка. Колхозхоша хьийгача къих дика беркат даьлар. хlара гектара тlара ялх совгlа центнер тхьамка чуийцад. Юххьанца дика хьувкъам бар из. Дехкача тхьамка цхьан центнерах юкъера лаьрхlача 212 сом делар колхоза паччахьалкхено.

Цу хьокхамо хьагойт тхьамка маьхереи пайданеи культура йолга. Цулухьа укх шера барайтта гектара тlа дlадийнад из. Хlаьта цхьан гектара хьувкъам соахкарчул лакхбе а лаьрхlад тхьамка леладераша.

Хlара гектара тlара итт центнер тхьамка даккха социалистически декхараш тlайийцад цар. Из республике дикагlболча тхьамка кхедерий хьокхам ба. Хьалхара толамаш гуш да. Хlанзле 185 эзар метр йолча тlиргех хьалъэлла йокъалуш улла тхьамка лорд я.

— Хьатlадоагlача шера ткъаь итт гектарага дlаяхоачаергья оаха тхьамка плантацеш. — йоах агронома.

Колхозе болаш ба хlанзле из пайданера культура кхеяра дикка опыт Іоаяь хьалха латтараш.

Тхьамка кхедара гlулакх дика Іомадаьд звеньеваяс Цуруева Кесидата, гектарницаша Магомедсултанова Марема, Алхазурова Йисаре, кхыбараша.

Ханнахьеи ца дойташи чуэцаш латт тхьамка.

Къахьегама материальни безам тlагlоргболаш вlаштlехьбаьккхаб тхьамка делалерий болх. Юкъейоалаяьй аккордно-премиальни алапи телара система. Из бахьан долаш балха овсарле лакхъеннай.

Хlанз Октябра цlей гаргакхаьчача деношка берригa низ тlабахийтаб колхозхоша кхашкарча балхашта.

М. МАГОМЕДОВ.

ЧхьагІар доаккхараш болча

Грозненски чхьагlара-коньячни комбината коллектив коммунистически къахьегама предприяти хила гlерташ чlоагlа къовсам лоаттабеш я. Дика ка яьннай цун хlанзлехьа а. Валовой продукци арахецара ийс бетта план 112,1 процент кхоачашъе а къахьегама овсарле планал 4 процент лакхъе а вlаштlехьдаьннад чхьагlар доаккхарий.

Комбинате керттерра лоархlаш я малар да-хьа деттеи пхегlаш юлеи цех. Балха тlа дика толамаш лахарах комбината карара кара тела цlе байрах еннай цу цеха коллектива. Дукха ба цу коллективаца производстве хьалха латтараш. Царех я коммунистически къахьегама ударник Пивоварова. Цун хьаьнала къахьегам белгалбеш дукха ха йоацаш правительственни совгlат — «За трудовую доблесть» яха медаль еннай цунна. Хlара бетта задани 110—120 процент кхоачашъеш, хьинаре къахьегаш ба горсовета депутат комсомолка Межидова, слесарь-наладчик Евлоев, кхыбараш.

Дика болх беш я комбината аппаратни цех а. Хьалхагlа чхьагlар чакхдоаха кубаш яр укхаза. Цар овсарле башха дика яцар. Хlанз цех Іалашъяьй чхьагlарах сахьата 400 литр коньячни спирт ду йоккхий установкаш а йолаш йолча кердача аппаратураца. Аппаратни цеха коллективо коммунистически къахьегама ударник яха цlи лелаю. Комбинате хьоашалгlа баьхка хиннача югославски чхьагlар доаккхараша чlоагlа дика лаьрхlар аппаратни цеха болх.

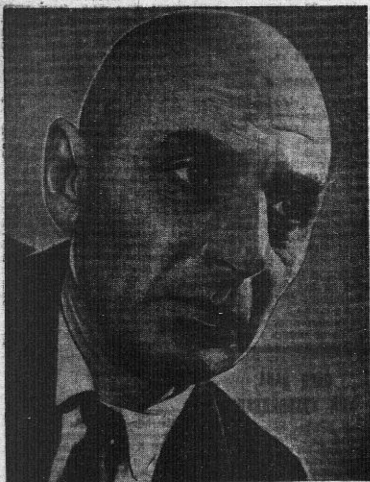
Цехерча кердача прибораша торо хулийт температурага, коньячни спирта дикалга хьежа. Шоай балхах дика ка йоалаш ба аппаратчицаш Саранчин, Белокова, кхыбараш. Цар даима бlаргхоаб оборудованега, массаза а кхоачашъю продукци чулоаттаяра технически режим.

Хlанз шоаш доаха къахьегама толамаш Октябра цlейна хетаду комбината коллектива.

А. ТАНКИЕВ,
штате воаца корр.

«СЕРДАЛО»
2-гlа оагl. 29 октябрь, 1966 шу.

Литературни оагIув

Дж. ЯНДИЕВ.

ДАЬХЕНГА

Iа со везаш теркаварах,
Iа со низбенна нхеварах,
Дув буъ аз хьона
Хьа га ца дохна,
Дош лу аз хьона
Хьа сий ца дохна.
Iа сона доккха дуне сийрда
даькIхандаь,
КIоарга дог, уйлане бIарг
беландаь,
Дув буъ аз хьона
Хьа га ца дохна,
Дош лу аз хьона
Хьа сий ца дохна.

Езача наьна дог санна,
Ваьча наьна дог санна,
Хьо лорае, дув буъ аз хьона.

ПУШКИНГА

Сиглара сийрда седкъа хинна,
Хьо гIозача мехка дIазттав,
Сийнача форда чура шакIа санна,
Къегаш, хьо тха дегашка вижав.

Зама дIаух, аьнна къа ца луш,
Хьо лаьттангахьа хьежаш латт,
Дийна вацар, аьнна, тхона виц ца
луш,
Хьо заман теш хинна латт.
Дунен тIа саг вац хьо ца везаш,
Нохчо, гIалгIа, е из гаьнара
Тунгус,

Цхьанкха мотт бац, хьа иллеш ца
дрхаш
Сецца, сарахьа, е Iаьржача бусса.

БИЙСАНАРА БАЬРИЙ

Iаьржа бийса,
Ва Iаьржа бийса!
Меца борз хинна хьо хIана увгIар,
Мерза безам баа беза бийса

Сел сатем бейна хIана хьувзар?
ХIана вадар из ха яхача хана
Фертах санна дехках хьерчаш,
ГIанаша хьеста везача хана
Бетта сердалох сел нхераш?
Е цIагIа донкха хатар хинна
Кьахьа кхаъ баккха водар, теш,
Е дукха веза саг венна
Таьзета отта водар, теш?
Iаьржа боад, Iаьржа хьарх хинна
БIаргашка хьувзача хана,
Са—тассара нхераш, сихвенна
Водаш хиннар мала хиннав?

Из хиннав тIемо чевхаваь,
МоастагIчун молхо даьрваь,
Истий, берий чIир леха водаш
хинна
ЦIимхара майра лоамаро,
Даьхен бирса тIемахо.

МОРХАШ

Лоам биаь долха бений жа хиле,
Йолалу шо довнъашка гIолла.
Цкъаза кIай йий сийна сигале,
Йолхаш хул шо сигал гIолла.

Цкъаза лоам чу масса яьхне,
Латт шо Iаьржача бесса лесте,
Цкъаза михо хьалха лаьхне,
Юг шо боккхача форда йисте.

Цкъаза сигале эргаьнкхе,
Оаш лаьтта лувчаду. —
Уж аренаш сомаяьхе,
Адамий дегаш деладу.

МЕЛ ВАХ

Мел вах сутарах хул со вахара,
Хознех диза делац са бIаргаш,
ДунхагIа денхарийла хул со наха,
Лийнха ца воалаш сай лоаман
ашараш.
Ди тIехьа эзлу са керта чура
уйлаш,
Ди тIехьа къаг са бIаргий Iаькъа.
Меттац цIендеш сай лоаца
иллеш,
Воал со доаннхаш вахара денъа.
Ди тIехьа цIаьрматах хул со
деша,
Мел вах уйланех хул нога лер,
Гу сона къаьнадар лайца деша,
Кердачун доага дашо лир.

М.-С. ПЛИЕВ.

ЯНДИЕВ ДЖАМАЛДИНГА

Масса вода говра баьрий,
Коача ди ший човхабаь.
Никъ ба шаьра, къаьга, даьре
Делкъен малхо къоагабаь.
Лоамаш декош доах цун иллеш
Халкъа вахар хестадеш.
Дего йоах цун, «Лалла, лалла!
Назманч ди хьай кхо ца беш».
Цун эздий никъ даькъал бувцаш
Бешлоам керто ловца боах.
Кхоанен сибат бIарге дувцаш
ВоIо цунна илли доах...
Баьрий вода, вода чехка,
Ший коача ди човхабаь,
Наьха дегаш кIоаргагI тахка,
Ший дог царна лотадаь.

ДОШ—ПОЭТА ГЕРЗ

Шовзткъе итт шу... сага ха юкъе яхарг лоархI шовзткъе итт шу даьлча. Цу ханага саг кхаьчача лархIа безам боагIа по даьраш, динза дисараш. Адамашта фу дахьаш, малагIа гIозале яхьаш кхаьчав саг ший делкъенга? ДIахо йодача хана фу де денал, хьинар да цун? Уж хаттараш тахан шовзткъе итт шу дузача поэта Яндиев Джамалдина вахарах лаьрхIа оттадича, шоашта доаггIаш дола жоп ца корадоагIаш дусаргдац. Эггара хьалха ала деза цу ший вахарах ткъаь итт шерал совгIа ха адамашта гIозале кхоллаш дIаенна хилар. Из гIозале поэзи езаш бараштта массаза кора а яьй, кхы дIахо кора а йоагIаргья «Заман кизга», «Лоамашка декар», «Делкъе», «Стихотворенеш», «Наьна лоамаш» яхача а, ишта кхы дукхача а цун стихай книжкашка.

Ткъаь итт шу совгIа ха я поэто Яндиев Джамалдина ший тайпара кхыча цхьаккха поэта тара йоаца оаз ека. Лоамарча хьаста хьаIар санна цIена я поэта оаз. Цун поэзе белгалйоах Лоамий сийле, лоамарой курал, Даьхенцара безам, адамашта юкъера вошал. Цудухьа чиз кхоач Яндиева поэзе адамий дегашка сийрдагIа йола уйлаш гIеттае, адамашта гIозале тела.

ЦIаккха сатем бовзац поэта дега. Из массаза деттalу адамий ираза духьа, цунна сийле, гIозале кхоллаш.

«Хьо деттале са дог,
Хьо деттале.
Ткъам баьккха оалхазар ва санна,
Шо хьувза са уйлаш,
Шо еттале,
Михо хьовзабаь Iаьржа форд ва санна».

Цу дешашца боарам болаш да ала мегаргда поэта Яндиев Джамалдина деррига вахар.

Шовзткъе итт шу — йоккха зама я. Цхьацца вола саг къалу цу ханага кхаьчача. Бакъда, Яндиева поэзе, цун дерригача вахара уйла йича шаьра гуш да из хIанз а къона хилар. Ше къона хинна ца Iеш поэзи езаш бараштта къонал тел цун стихаша. Из къонал йоал по телача гIозаленца, цо гIеттаеча уйлашца, «Делкъе» аьнна цIи тиллай Яндиева дукха ха йоаццаш арахийнача ший стихай сборника. Делкъе — малхо эггара дукхагIа сердал тела ха я. Поэта делкъе — цун шовзткъе итт шу дизар я. Цудухьа ала мегаргда, Яндиева делкъе кхаьчача малхо сердал телаш ма хиллара, дIахо йодача хана адамашта кхы а дукхагIа, кхы а сийрдагIа гIозале тергья, аьнна. Тахан поэта шовзткъе итт шу дузаш вай даггара ловца боаккхаргба поэта: адамашта гIозале яхьаш цIаккха кIаьд ма волва хьо, Джамалдин, Iа дIахо хьоргбола никъ иразе хилба хьа!

Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

Советски сага уйлаш ший халкъа хьаштаща йихха ювзаенна я — вай вахара белгала оамал я из. Цо низ тел вай поэзена.

Лаьттах овла чу ца бахча
Гаьнаш тIа сом хургбац,
Адамий безамах со ваьлча
Лоамий поэт соагI а хургвац.

Ишта халкъа илле хьисапе аьннад цох гIалгIай поэта Яндиев Джамалдас «Нагахь малх ца хуле» яхача ший стихотворене тIа.

Советски вахарца хьахиннача кердача чулоацамца дувзаденна кIоаргденнад доттагIал. Лоамашка яьккхай поэта ший бера ха. Укхаза къаьнача ане иллеш даьхад, цунна ираза ваьвац хьо, доакъазалла кад мала ваьв хьо, яхаш:

ДIайхача дийнахьа ахархочо
хий санна
Даькъаза балай къахьа кад
Мела хьа безаргбар, сихвенна.

Бакъда даь вахаро хьокхам телар кIаьнка:

Цхьаь лиинав из лоамашка
Хала такаш дика довзаш,
Вай говра хи тIа бода никъ санна
Аьрга вахар дика довзаш.
Даьхе хесто,
бакъдар дувца:
Заман теш хила
хоалий,
Харцдар хувца
чехклий,
Дунен тIа денад хьо,
е са лоаман илли!

— цудухьа хьалхеллад поэта ший илли.

Илле декхарий, поэзе къайлений уйла еш поэта бакъи нийсен дешаш корадаро хьахьокх поэтически хьаькъал, художественни бIарга-са, уйлай кIоаргал.

«Лаьттан коана» яхача стихотворене тIа а кхайкаю Яндиева халкъа уйлаш, дега-хетамаш.

Гаьна ара делаш
Лоамашта гаьна со а хиннав,
Аз дилла сайна дезаш
Наьна лаьтIа хьо а леладаьд.
Дега йIовхал ца йойташ
Корта айбаь Iа со лелаваьв.
Наьнъах тувла ца волийташ
Дай лоамашка Iа со воалаваьв.
Iа са къонахчал,
са денал лорадеш
Со маьрша ара лелаваьв.

Ишта дайга дек наьна лаьттанцара безам хестабеш дола поэта илли.

Даьхено сийлен гIулакхашка тIахьехача хана, вай лаьтта тIемо кхохваьдача хана, йоах поэта, цхьанне а бокъо яц ший сийлен декхара — Даьхе лораяра — юстарвала.

ТIема хана, халачи хана
Лаьтта доагаш летташ,
Мишта аргда аз хьох цIен-нана...
Мишта хургда вай
кхуврча дагIаш,

«Даьхе» яхача вокха стихотворене тIа Даьхен сий бахьан ший са дIадала ше кийча хилар кхайкаду Яндиева:

Со хьоца ва дилла
Дийна мела хург а ва.
Хьа сий ца дохка
Веззача лерг а ва.

«ТIемахо» яха стихотворени хетаяй Нурадилов Ханпашийна, 1942 шера Волга йистошка вийнача Даьхен гIорваьннача воIа.

Хало эза, вокха хинна
Хьо вахарцара къаьставац.
Денал дайна, доастам хинна
Iа дунен Iадина йийцайц...
«Кура лаьча лоам чура
мара далац»
Даьш яьхар Iа бакъдаьд.
Хье ваьча курача наьна
Дуне мел латт сийдаьд.

ТIема хана яздаьча дерригача ший йоазонца поэта масса а советски адам тIахьех Даьхе моастагIчох лорарa, вай даьй турпале гIулакхаш дIакодахьара.

Яндиева хестаю кортамукъача мехкарча къахьегама хозал. Ший йоазонца дика хьахьокх цо къахьегам безаш хилар патриотизм йолга.

Дег тIара деза поэта сийлен Кавказа Iалам. ЦIаккха йицлургйоацаш дега чу йижай поэта лоамашка, маьлха чIоже Архе—Кавказе эггара хозагIча моттиге — зIамига волаш ше яьккха ха.

ГIалгIай литература чухь пейзажа лирика говзанч лоархIаш ва Яндиев. Наьна Iаламцара безам бувзабенна ба цун вай ерригача йоккхача социалистически Даьхенцарча безамца. Iаламо декхарийла ву поэт даькъаза къаьнара зама ираерча таханенца нийсъе. Къаьстта дика хьахьокх из «Наьна лоамаш» цIи йолча цун стихотворене.

КIай кийнаш техка,
Маьлха зIанараша сийрдадаьха,
Iаьржа бала тенха,
ГIоздаьнна латт шо.
Тахан деррига ираз
шуца да,
Дунен са шортало шо я.

Яндиева поэзи шерагара-шерага тоалу, кIезигача дешашца кIоарга уйла дIаоалаш йола стих тIехь-тIехьагIа чIоагIлу.

В. ДЫХАЕВ

ДАЬХЕН ВОI

Из сурт—сибат, гIайгIане, бале даха латта лоамаш, хьокхаме да мискача лоаман сага революци хилале хьалхарча вахаре. Бакъда, вахар хувцаделар, цунца цхьана кердабаьлар лоамаши вайна гонахьара хоза Iалами хестаеча стихай чулоацам а. Лоамашка эттача октябра дено дагабохийт Сийлахь-боккха Октябрь.

Гуйрено Iалам хувцача хана
Лоамашка Iуйре
бIаргаяйра сона.
Дог гIоздаьнна аз доаккхал ду.
Аз ях:
«Сийдола Октябрь —
— Са да ва».

Цу стихотворене патриотически тема гарга я вай мехка масса а халкъа, цхьабакъда ший тайпара яьшха советски лоаман сага бIаргашца бIаргаяйна я из.

Яндиева поэзи вай ханаца ювзаенна я. Цун произведеней идеалаш — коммунистически общество хьалъеча вай ханарча советски сага идеалаш я.

Яндиева лирика чулоацам белгалбувл укх тайпарча керттерча темашца: Даьхе, Коммунистически парти а из хьаяь В. И. Ленин а везар, къахьегама саг кIоаргга лархIар, халкъий интернациональни вошал чIоагIдар, хIаьта, юххера а тешаме доттагIали цIена безами хестадар.

Поэта цIенача дегаца еза вай даьхе, дукха стихаш хетаяьй цо цу темана. Царна юкъе да укх тайпара мугIараш:

Даьхе! сона хьо бIаргаяйра
Аьргача таьзета латташ,
Дахчан нохарца гIийла
Хьо гота лоамашка йоаллаш.

Октябрьски революцел хьалхареи тIехьареи вахар дувцаш, поэта вIашдухьал оттаю уж ши зама, цар башхалонаш гуча а йоахаш. Цу хьакъе теркаме да цун ага тIара иллеш. «Къаьнарча ага тIарча илле» тIа дувц:

Iаьржа хьаргIа сигала хьувз
Iаьржача лаьттан зем беш.
Дахчан ага гIийла цIувз
Шортта нанас теркадеш.
Наьна дог гIийла делх
Набара ткъам лестабеш.

ХIаьта «Кердача ага тIарча иллеца» ювц ший воIо — летчико дог гIоздаьккха нана:

Сигала оалхазар лел
Iаьржа ткъам ловзабеш!
Наьна дог гIоздаьнна дел.
Ший воI вокхавеш.

Даьхен тIема хана Яндиева ерригa ший говзал, беррига ший поэтически низ моастагIчоа духьал боакхх. даьхе лорае деррига а халкъ гIоттадара.

НАЬСАР

Салман ОЗИЕВ

Хана зIамга
Из дала а,
Хьу никъ ловца
Цун бала а,
Халкъа из хий
Хьамсар хет:
Цунца шовдаш вIешагIкхет
Из духдувла
ХьеIа овла
Ба цун чIоагIа беркате,
Могаргдац
Уж хьесташ къовла,
Цар уж шовдаш совцаде.
Цу шовдех хинна Наьсар
Даим дода,
СапаIац.
Цо гIадвуг шийх пайда эцар:
Аьхки лакъац,
Iай ша бац.
Додаш да из
ЦIимхар доацаш,
Шорта,
Тайжа,
Хьажал, гой!
ГIожал йоацаш
Ба из мала Наьсархой.
Ахкен хана,
Ше хьогвенна,
Цун хьасташта тIеваxар,
Дог Iаббалца
Хий а менна,
Шовда хьесташ дIайхав.
Лакха бардаш,
КIоарга Iамаш
Долаш дац из Наьсар-хий
ВIашта етташ
Йоккхий талгIеш
Яц цун.
Бакъда, да цун сий.
ЦIена шовдаш
ВIешагIкхийтта
Из хьахиннад овсаре.
Цудухь цун цIи
Сийлахь хийтта,
Тиллай мехках: «Наьсаре».

Осмиев ХЬАМЗАТ.

САТОССАШ

Вижа алла кхы са ца туваш,
Са белгало йоаллаш гIетта
Юртах аравальлар со.
Ана юте латтар цIийлуш.
Сигле лотаенний метта
Цу оагIорахьа хьежар со:
Хьалха тетташ ди а даьхаш,
Цунах гIийрта цIий а бенна,
Массанена сердал луш,
Дошо бурилг санна текхаш
Лоаман букь тIа баьлар из мала;
Са шин бIарга шаьра гуш.
* * *
Эггара дезагIа да сона
Турпала балха йоаллаш даьккха
Сай йоккхача Даьхен сий,
Массарел чамегIа да сона
ГIалме хьастара йоIо ийца
ЦIаста чаме чура хий.

А. ХАМХОЕВ.

Ваьча моттиге

МоллагIчунна ваьча мехка
Дега мерза хеталу,
Лийнна-хьийза цIеийрзача
Карара дог делалу.
Бер долаш ше лийнна моттиг
Сага атта йицлуш яц,
ГIалме узмаш-деш са хьестар
Сона цIаккха дицлургдац.
Наьнах санна цох со вакхаш
КIезига шераш дIакхадац,
Дуне доаза, адам деза.
Ираз доацаш витавац.
Са дег чура илле оазаш
Цунах гIоза аьаргьа,
Вахар — ираз денна лаьтта
Аз назмашца дувцаргда.
МоллагIчунна ваьча мехка
Дега мерза хеталу
Лийнна — хьийза цIеийрзача
Карара дог делалу.

М-С. ПЛИЕВ.

Баркал оал

Шовзткъа бархI шу доал хьа
тахан,
Парта зIамагI — комсомол.
Нийсхо, ираз, машар бахьан
Керда вахар Iа хьаьхол.
ЦIера мегадац хьо йоаго,
Фордо бух хьо йихьаьяц.
Доагаш долча цу хьа дего
Эшоргвоацаш моастагI вац.
ДуIах — дарзах чахх а юэлаш
МоастагIашта на ца луш
Парти я хьо хьалха кхуелаш
Ираз дола кхоане гуш.
Гу хьо сона Къилбаседе
Коммунизмен гIишлош еш,
Мехка шортта ялат кхеде
Эрий ара оахам даш.
ПхорагI етташ чIоагIа сунташ
Доккхий хиш Iа сецаду,
Цар низ мехка Iунал утташ
Iаьржа бийса летаю.
Латт хьо фийла доазон йисте,
МоастагIчунга кхоабаш бIарг.
Сармака шуй баге йоасте
ЛоацаргьЙолаш цун къамаьрг.
Пхе ордено сердал телаш
Леп хьа накха Комсомол,
Укх хьа данца зоргIа делаш
Халкъо хьона баркал оал!

Саид ЧАХКИЕВ.

Вьетнам

Юхаъ гераш бе дехк наха
Юхаъ тIема цIераш йоаг
Бераш делхаш да хьа тахан,
Вьетнам, хьоца да са дог.

Юхаъ корзагIаьнна вахар,
Сиглар селкъий шийна доаг.
Са уйлай наб яйнай тахан.
Вьетнам, хьоца да са дог.

ДIаховлаа хьа моастагIашта
БIарчча хьу лотош ба сийг.
Сийгаш дессал вай дегашка,
Вьетнам, хьоца да са дог.
Шоана дIалаь хIама далар,
Шуга лув со-м, Гарри, Боб.
Лех оаш шоашта кийрча валар,
Вьетнам, хьоца да са дог.

Юхаъ гераш бе дехк наха
Юхаъ тIема цIераш йоаг,
Са уйлай наб яйнай тахан,
Вьетнам, хьоца да са дог.

КЪОНАХИЙ МОХК

Вай Даьхен лоамашка
Дошо лир доагаш да.
Вай Даьхен лоамашкар
ДIаладьннад дохк,
Вай Даьхен лоамашка
Бухлувлаш шовдаш да,
Лоамашка уллар ба
Къонахий мохк.

Боал боакххаш хьаькъалца
Мул боакххаш деналца,
Вай Даьхен халкъашца
Барттайна доахк.
Коммунизм хьалъеча,
Латташ ба хьо кийча
Нохчийче, ГIалгIайче —
Къонахий мохк.
Хозаш я ашараш,

Лахаш да машаре,
ТIом бахьаш баьхкараш
Во юха лоахк.
Дийна е во деча,
ДIаотта ба кийча,
Нохчийче, ГIалгIайче —
Къонахий мохк.

САЛОIАЧА сахьата

ФОРДА БУХЕ ГIОЛЛА ЛЕЛА ТЕЛЕКАМЕРА

Хьеврингерча маякагара 12 километр гаьна форда тIа аьври хиннача самолете тIара хоам кхаьчар 1963 шера август бетта шведски цхьан аэродрома.

Бийсанна хиннай катастрофа. Сахинначул тIехьагIа хи тIа гIолла лелача хьаьнача тIадамех хайра самолет чуежа моттиг малагIа я. Цигара кIоаргал 50 метр гаргга яр. Форда бихера самолет хьахаржара ноакъостала бийха боалабир водолазаш. Мичара, хIама хиланзар. ХIаьта, нагахьа санна хи чуяхача самолетага хьежача гучадаргдар аьври хилара бахьанаш малагIаш да. Фу де деза иштта моттиг нийсъелча.

Шведски инженераша хьалъяьй форда бихе гIолла «кулгаш хьекха» йиш хулийташ йола устройство. Из я, масала, катер тIара лехка йиш йолаш йола, хи кIал гIолла лела планер. Низ бола прожектори форда буха тIара сурт чура хьалъара телаш йола телевизионни камери йоллаш я планер.

ХIама шаьрагIа бIаргадайтар духьа бух тIа IотIакхача метр эшаш лелае езар камера. Керттера проблема: цIаккха а хувца ца йолийташ из юкъ-юкъе хилийтар. Цу гIулакха хьадага а лаьца хьае йийзар планер. Дистанционни управленех лехка йиш хилар бахьан долаш форда бихе гIолла лелае мегаргьяр из.

НАГАХЬА САННА БУРУВ КIАЙДАЛЛАЛЦА ДIОАХДИЧА

«Атом» яхача французски журнало хоам бу, бакъхетаргдоацаш, селла лакха балка овсарле йола перфоратораш гучаяьнна хиларах. Бурува хьувзаду цар юхьиг молибденах яь а вольфрамо-и сопратиеленеца 1700 градусага кхаччалца йIоахъеш а я. ВIаши цхьана дика тар а луш, еча механически термически воздейства кхеран тIоанах массехк иттазза сихагIа чуйохийт шпураш. Масала, базальт яхача кхеранна тIаккхаьчача хана 20-зза сихагIа дода бурув.

СЕЛА-IАДА БОС БОЛА ТЕРМОМЕТР

Белггаларча температурах бесаш хувцалуш дола басараш долга хов дукха ха я. Халахета а, IоаткъаM башха холуш дац уж, хIаьта подшипникаш а электродвигателаш сов йоахъенна хилар хьахайта мара кхыча хIаманча уж пайдана дале тамаш а я.

Цхьабакъда, хIанз кораьй тамашийна свойство йола коачал. Температура хийцачул тIехьагIа цун тIехен тIа гучалелх чопа аккарга дараш санна дола Села-Iада бесаш е хи тIара мехкдаьтта лараш дагайохийташ йола сийрда бесаш дола пленкаш. Из коачал (нийсагIа аьлча, коача кристалл: бокъонца кристаллах йича санна я из) — градуса цхьа дакъилг а температура хувцаялар белгалдоаккхаш йола геттара нийса инструмент.

«Боинг» яхача фирма заводашка Iалаьмате чоалханерча конструкцешка, къаьстта а термометраца чухкача хала йолча сотови ярашка, температураш екъаялар хьахьокх тамашийнача коачало. Конструкцеш сийрдача коачалца йоша а йийча. кIезиг-кIезига йIоахъеш йIоахъю. Температура кхоачаш 28,9 градусага а кхачалехьа цхьаккха бос боацаш йола коачал сийрда-цIе а хиле дIаотт. Температура дIахо, 1,1 градус лакхъаьчул тIехьагIа цIеча бесах тов бос, IажагIа, баьццара, сигалбеса, сийна, шаькъа бос хул, хIаьта 30 градусага дIакхоачайича геттара бай дIабоал. Практически геттара цхьатарен цхьан ханнен йоахлац ерригa конструкци; цудухьа цхьан юкъа сийрда басар хьакха берий теник санна хеталу из. Бесаш тайп-тайпара хувцадалийтаро торо лу вIашагIхуьтташ еча сваркай дикала хьакъехьа, дикагIча форма хьакъехьа, конструктораштa хьашт долча дукххача кхыча хIамай хьакехьа выводаш е.

КАПИРКА ЙОАЦАШ ДОАХА КОПЕШ

Хьазцаргья вай «ЗМ» яхача американски фирмо арахийцача «Эшин» яхача лоа санна кIайча каьхата массехк лист, массазаръяр санна йолча кепаеттача машинка чу йохкаргья вай уж, текст кепатоха долалургда. Е копировальни каьхат а, е лента а эшац. Уж ца хилча а итти кхы дукхагIен экземпляр долаш хоза кепатеха хургья вай текст.

Эшшача боараме копеш а долаш текст хьахургья машинка йоацаш а, духьал цIилеторгаца из дIаяза а яь.

Алап IотIа ма кхийттинге а Iаьржа басар хьахул каьхат хьадеча хана цунна юкъе яхийта цхьаккха бос боаца ши коачал вIашагIкхийтача. Цхьа химикат каьхат хьадеча хIаманна юкъейохийт. ШоллагIчунца хьалъюз каьхат хьаде доладеннача хана иштта цу хIаманна юкъеухийташ йола микроскопически капсулаш. Сомалла сага чоно лоацача моттиге цхьа бIаи ах бIаьи чухошаргйолаш, селла зIамига я уж капсулаш. Машинка тIа «О» литература кепатохача хана йохаю ткъаь итт эзар гаргга капсул. Боамбена юкъе йоаллаш санна, каьхата хьоасашта юкъе йоакха уж лелхац листаш хьаба ехкача, кепатохача машинка чу йохкача е телефонни аппарата чу лента доллача хана. Цхьабакъда, хIама тIаккхеташ е тоIаеш белггалера низ тIабахачул тIехьагIа уж лийлка а лийлхе, цу сахьате Iаьржлу.

Кхетаде хала дац, лентеи капиркеи ца хиларо мел йоккха пайда лу, къаьстта а кепатохар машинистка а йоацаш электронно - вычислительни а информационни машина йолча хана.

АВТОМАЛЮТКАШ

Лаьттан тIа гIолла лела машина самолета фюзеляжа кIезиг - дукха таръелийта лаьрхIа йола эшаш йоаца «стабилизатораш» «килаши» йоахкача йоккхийча автомашинашта тIехьакхуьш хинна ка дIаеьннай. США автомобильни фирмай сбыта отделашка, хIанз дуккхьашха белгалдоахаш дац американцаша, дикагIа а хеташ, нйераш йоккхий шоссейни лайнераш а йоацаш, европейски малометражкаш а яхаш. Йоккхийча городий готтача улицашка массалга диллача хIамма а кхо бIаь говра низ болча Iалаьматал эшашагIа яц уж. ХIаьта европейски конструктораша хIанз уйла яр хургйола машинаш кхы а дукхагIа зIамигалгеи лелае аттагIа кулийтилгеи да.

Пьеро Баргальи яхача итальянски конструктора хьаяьй, теникашцаръяраш ца лаьрхIача, дунен тIа эггара зIамагIа я аьнна хеташ йола машина. Ерригa цун йIоахал 190 сантиметр да. Цхьабакъда, моттиг тоъал я цу чу. Цу чу мел йола моттиг пассажираштa я, хIаьта двигатель е хьалхашка а, е тIехьашка а ца йоаллаш кузова чийна чIал йоалл. Цун кузов тIаккъежача гарга а шассе тIа шийна а оагIорахьа лостaлуш а я. МоллагIча оагIорахьа а 90 градус дIахьовзаш е цун йиъз чарх.

...Никъ бийъаб. Хьалхашкахьа а тIехьашкахьа а вIашдухьал а этта Iалаьмате дукха машинаш латт. Цу юкъера ара мишта воалалургва. Из вIалла хала а дац: чархеши кузови дIаерзае мара езац, тIаккха оагIув хьалха а болаш юстаръяргья шун машина.

«Знание — Сила» яхача журнала 9-ча номер тIара.

Доазол дехьара

Л. ДЖОНСОН КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМЕ ВАХАР

НЬЮ-ЙОРК, 27 октябрь. ТАСС корр. И. Абламова хоам бу: Филиппинашка гIоллара ший турне цкъаннахьа юкъах а яьккха, селхан Къулбехьен Вьетнаме вахар США президент Джонсон. Камранерча американски тIема базе кхаьчар из, тIаккха цига цхьа сахьати ах сахьати ха а яьккха, Маниле юхавера. Джонсон хьежар портеген Къулбехьен Вьетнамерча США эгтара йоккхагIчарех йолча цу тIема базе хьалъеш латтача объекташкеи. Цигара гIаьрахой хьисапе тIа а ухаш Къулбехьен Вьетнама патриоташта дов ду американски авиаце.

АП агентства Сайгонера беча хоамах, Камране Джонсона духьалбаьхкар Къулбехьен вьетнамски марионеточни режима лидераш Нгуен Ван Тхиеу, Нгуен Као Ки. Цигга хьакхаьчар Къулбехьен Вьетнамерча США форда гIашлой эскара командующи инарал Л. Уолт а.

Джонсон Къулбехьен Вьетнаме вахар чIоагтIа къайлагIа лоаттадеш дар. Маниле из юхавахачул тIехьагIа мара хайтацзар кепайоазон викалашка из вахалга. ЮПИ агентства Сайгонера беча хоамах, тIаба тарлуча кхерама духьала де йиш йолаш мел дола хIама дир Къулбехьен Вьетнамерча еррига американски базашка. ЧIоагIдаь ха оттадир Камранерча базе.

Джонсона официальни программана юкъе доагIаш дацар Къулбехьен Вьетнаме гIолга. Агентстваша деча хоамех, Джонсона безам бар цигарча американски салтий «тIема денал айде».

Хьан вийнав Кеннеди?

ВАШИНГТОН, 27 октябрь. (ТАСС). Барт вIашагIа а белла кIийле яь вийнав президент Джон Кеннеди. Укхаза хиннача пресс-конференце цу хьакъехьа хьакхайкадир американски журналисташа П. Джонсеи Д. Уэлшеи. Цар харцъю президент Кеннеди вийнача Ли Освальда «шийггара» даьд из яхаш йола Уоррена комиссе яь выводаш. Царна хетачох, полицейскех Типпотах, Ли Освальдах, боабаьча кхы а иттанел кIезигагIа боацача нахах а бахар «заман оег вера» лараш йоаа лаьрхIа вIашагIбелла хинна «кхыъкха барт» ба.

Джонсеи Уэлшеи Iойийшар Уоррена комиссе версеш харцъеш дола тешал дала нийча хинначеи «малагIаш да ца ховча бахьанех» боабаьчеи наьха спискаш.

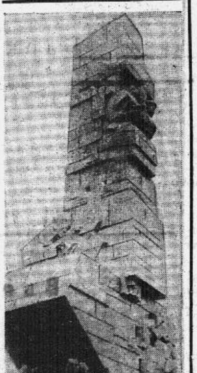
Царца ба «далласски трагедех» долча шоай книжкашта бакъонца баьйола материал гульяь репортераш Ржим Нетеи Билл Хантери, Джек Рубе ший адвокат — Говард. Цу кхаьннена а, аьлар Джонсеи Уэлшеи, Освальд Джек Рубе вийначул тIехьагIа массехк сахьат даьннача гIолла цун квартире вIашагIа а кхийтта, цун хьашагара Дж. Сенаторагара цхьа геттара лоархIаме хIама хайнад. Цул тIехьагIа уж кхонкхе а вийнав, цу тIа а Кете квартирера тIап аьнна яйна дIаьннай цо язде лаьрхIача книжка еррига материалаш.

Уоррена комиссе доклад нийса хилара шоаш шек хилар белгал а даьйкха, Джонсеи Уэлшеи хьадийхар президент Кеннеди вера бахьанаш цIаьхка бокъонца тохкилга.

«АТЛАС—КЕНТАВР» ЯХА РАКЕТНИ СИСТЕМА СИГАЛА ЯХИЙТАР

НЬЮ-ЙОРК, 27 октябрь. (ТАСС). Селхан Кеннеди мысера сигалъяхийтар «Атлас-Кентавр» яха ракетни система. Из сигалъяхийтаро керттера лерхIар — Лаьттан искусственни спутника орбита тIа из яьккхачул тIехьагIа коачалца болх бу двигателаш цIаьхха болх бе йолаллийта гIортар.

Нагахьа санна из эксперимент дика чакхйоале, «Сервейор» яха космически аппараташ Лаьттанна гонахьарча юкъера лоархIача орбита тIара Бетта тIа яхийта лерхI.

Гданьски порте дIатIаводдача Вестерплатте яхача лаьттан эIамигача оасилга тIа, ШоллагIа дунен тIом болалуча хьалхарча дийнахьа (1 сентябрь, 1939 шу) эздела визитана доагIа аьнна укхаза денача «Шлезвиг-Гольштейн» яхача гитлеровски крейсера эгтара хьалха кхайсача йоккхийча топий нхорч лийлхача, хьалдеш латт 23 метр лакха памятник.

Цо дагалоаттаергья 1939 шера форда йист лораьча польски салтий турпалал, ШоллагIа дунен тIом латтача хана польски морякаша деррига фордашка а океанашка а лоаттабаь къовсам. Польски бIуво 1945 шера фашистски захватчикех форда йистош мукъаяхар.

Сурта тIа: польски форда йист лораеш байнарашта дегIа памятник.

ЦАФ—ТАСС сурт.

МУЛАМБА РАЬЗА ВАЦ

ПАРИЖ, 27 октябрь. (ТАСС). Селхан президента Мобуту декретах Конго (Киншаса) премьер-министра гIулакха тIара дIаваьккха Леонар Муламба раьза хиланзар оборона министра декхараш дIатIаэца аьнна яьча предложенена. Мобутуга шедахьийтача письмо тIа Муламбас белгалдаьккхар, «хIанз мехка эттача хьалашка» оборона министра пост хьаэца йиш йолаш ше ца хилар.

Франс Пресс агентства корреспондента Киншассера беча хоамах, Муламбас, Мобуту правительство Iаьдала керте оттаь тIема переворот Конго яьча кулгалхоех цхьаннедаь из гIулакх «доккхийча политически гIулакхашта из юстара вала волавалара юкъиг» санна лоархI политически зембоахараша.

Юнеско конференце

ПАРИЖ, 27 октябрь. (ТАСС). ЮНЕСКО генеральни конференце селхан Iуйриннарча заседане дийцар цу организаце КНР викал оттаварах дола дош. Чанкайшисташ бакъбаь тIаэца яхаш йолча США резолюцена тIехьа кхадж тессар 56 делегаце, духьала 40 делегаце, 19 делегаци кхадж тоссача юкъе дакъа ца лоацаш Iийра. Цу тайппара, ЮНЕСКО генеральни конференце цу сессе а викал хургвац КНР.

Белгтала аьлча, США резолюцена духьала кхадж тессар Европа дерригача социалистически мехкий, деррига скандинавски мехкий, Африкаи Азеи дуккхача мехкий викалаша. ЮНЕСКО членалла сотрудникалла массава раьза а волаш дIачуийцай Бахрейн.

Сессе иштта къоастадаьд дуккха организационни дешаш а.

ХАННАХЬА ДIАКХАЧИЙТА ПОЧТА

МалгIабика района юрташта юкъе йоккхагIчарех я СоагIапчеи Инаркъеи. «Ингушский» совхоза дукхагIа бола болхлой цу юрташка бах. Ди дIадодац укхаза бахача наьха цIерагIа бIаьш письмош, телеграммаш, газеташ, журналаш ца доагIаш. Цхьабакъда, юртарча бувзама отделенеша шоай болх леттIа вIаштIехь ца баккхар бахьан долаш, ханнахьа дакхачац бахача нахага шоай цIерагIа ена почта. СоагIапчарчеи Инаркъерчеи бувзама отделеней балха дукха кхоачамбоацараш гучалаьхар укх деношка цу юрташка хиннача «Сердало» газета рейдови бригада.

СОАГIАПЧА

«Ингушский» совхоза № 3 йолча шурий-товарни ферме хилар тхо. Совхоза дикагIа йола ферма я из. Дукха ба укхаза хьинаре къахьега доаркаш, скотникаш, кхыбола болхлой. Цхьабакъда, из санна йолча йоккхача ферме цхьаь цаI газет, журнал, агитационни плакат корадинзар тхона. Газеташ, журналаш кхаьхьаций ферме, аьнна, оаха даьча хаттара ер жоп делар тхона ферма учетчица нов. Гетагажевас:

— Соахка шу дIадолалуш шинкхаь бетта кхихьар тхона газеташ а журналаш а. Апрель бетта денз ферме ца кхухьаш соцалир уж. Из бахьан долаш массехказа къамаьл даьдар аз тхоай отделене а совхозе а, кхы хIама ца а хулаш Iийнад тхо. ЦIа кхухьаргдолаш «Грозненски рабочий», «Сердало» газеташ яздаьдар аз. Ужаш а наггахьа мара дахьац сона почтальона Барахоев Махьмада.

Ферма болхлошца къамаьл дир оаха. «Красная звезда» яхача газета подписка яьй совхоза шофера Мержоев Арсмака. Цхьабакъда бIаргчача шера цхьаь цаI номер газет йийцадац цо.

— Ферма болхлошта лаьрхIа яздаьча газетех цхьаккха хьакхачац тхога, — йоах ферма заведующе Галаев МаIасас. — Дукхаза дийцад аз цунах лаьца бувзама отделене а совхозе а цхьабакъда дувцарах кхы хIама а ца хинна Iийнав со.

Почтальона раьза боацаш дукха къамаьлаш дир доаркаша а. «Ленина байракх» яха МалгIабика района газет яздайтад доярка Костоева Хьалимата. Ши бутт баьннаб из газет цо ца ийду. Бувзама отделене начальник волча яхача хац сона оал нов. Мержоева, — йоах Хьалимата, — аз почтальонага дIател газеташ, цунга хатта. ХIаьта иштта дIадахача шера декабрь бетта Краснодарера дайта кхьат а ши бутт баьлча мара хьайийцадац Хьалимата. Из а наха хьаденна децаре довш хиннад.

Кхы дикагIа дар хьахазанзар тхона кхай тIарча стане дахача а. Наггахьа мара дахьац кхай тIа газет, из а дуккхазза оаха дийцача мара кхачац тхона йоах механизаторашта Гандалоев Хьамида, Гандалоев Шарпудина Евлоев Нурде.

— Цхьа бутт хьалха дар из, — дувц тракториста Евлоев Нурде, — Ставропольски края Левокумскера воша хала цамогаш ва аьнна яр а кхалхав аьнна яр а шаккхе телеграмма цхьан ера сога. Иштта мара кхачац тхога ена телеграммаш. Цулухьа арахьа бахача гаргарча нахага а бовзараша а дIахайтад оаха кастта хьакхача безаш бола хоам телефонаца мара ма бе аьнна.

«Пожарное дело» яхача журнала кулг яздаьд пожарни команда боеца Гандалоев Хьамида. Цу журнала хьалхара 4 номер хьайийцай нов. Гандалоевеи цунцарча новкъостагашеи. Кхы хьа ца кхухьаш соцадаьд царна из журнал шера подписка яь йоллаше. МалгIабика района «Союзпечате а хиннад тхо, йоах Хьамида, хIаьта а корадоагIаш дац тха журналаш.

Почтальона ший декхараш леттIа кхоачаш ца делга хьахьокх укх масала а. БIарчча кIира хьа ца дахьаш а доададий цкъа дахьаш цхьандийнахьа арадаьнна массехк экземпляр «Сельская жизнь», «Сердало», «Грозненский рабочий» яха газеташ кхухь сона почтальона, йоах тракторни бригада бригадира Гандалоев Махьмада. Из бахьан долаш газетий подшивка вIашагIтоха магац сона.

Цхьабакъда кхыча тайпара сурт оттадир тхона бувзама отделене почтальона Барахоев Махьмада. Цунга хьаьттача бахача наха леттIа гIулакх ду бувзама отделене. Массава а харц дув уж йоах цо, — аз газеташ хан-ханнахьа кхухь.

Почтальона иштта дувце а вешта дувце а болхлошка дIакхачац отделене почта. 20 экземпляр гаргга тайп-тайпара журналаши 70 экземпляр гаргга газеташи укх почте роаница денад яхаш. Август бетта денз арадийна да уж.

ИНАРКЪЕ

ДикагIа вIаштIехьбаьккхабац укхазарча бувзама отделене болх а. Цхьабакъда укхазара почтальон Дзагиев Махьмад «говзагIа» ва. АттагIа бола никъ корабаьб цунна. Бахача нахага дIакхачийта езаш йола почта школе дIа а вахе деша дагIача берашка дIалу цо. ТIаккха бераша нагахьа чухьу газеташ нагахьа доаду. «Ингушский» совхоза 1-гIча отделене болхлошта почта кхахьа аьнна учетчика Картоева тIадиллад совхозо. Цхьабакъда, цунна тIадилла из лоархIаме гIулакх цо кхоачаш миштта ду хьожаш саг вац. Ферме а тракторно-полеводчески бригаде а керда а къаьна а газет а е журнал а дац. Дукха ба юрта ядаь журналаш, газеташ дIа ца кхоачам нах.

Хьаьлдаьча «Сельская молодежь» яхача журналах 5 номер мара хьайийцаяц тракториста Картоев Беслана. Бераша хьа ца еча кIира цкъа мара кхахьац тхона почта йоах, — тракториста Бархаиоев Башира, болхлоша Кортоев Макшарипа, Хамчиева Мовлатхана, Евлоева Зинас, — цулухьа почте тхоай бераш ухийт оаха тхоашка дена письмо, газет, журнал цIада. Иштта аьлар тхога бахача наха цIагIа чу а ухаш оаха хийттача Картоев Махьмада, Бекбузаров Iалаудина, Яндиев Хьасана иштта дуккха кхыбараша а.

Укх шера аьхки Новосибирскера веший цIерах 50 сом перевод яьр аз, — йоах Картоева Махьмада. — Бутт совгIа ха яьлча ахча дIайийцадий оаш аьнна аз каьхат яздича мара хайнадац тха цIагIарчарна шоашта перевод яйталга. Са воша почте вахача кIала уллаш хиннай перевод.

Духхьал почтальонаш бац подписчикашта ханнахьа почта дIа ца кхачарах бехке бараш. Дукха теркал дац из лоархIаме гIулакх «Ингушский» совхоза кулгалхоша. Соахка цар ханнахьа «Союзпечате» заказ ца дарах хьалхарча шин бетта газеташ хьайийдаьлац совхоза болхлоша. Укх шера а тIехьадоах совхозе подписка гIулакх. ХIанз а перечислени йинза ба уж.

СоагIапчеи, Инаркъеи санна йолча йоккхача юрташка цхьаца мара почтальон вац. Кхоадац тхо, йоах почтальонаш цхьаккха транспорт а яц тхона.

«Сердало» газета рейдови бригада: ЧВИЛЕВА А. Н. — МалгIабика бувзама отделене начальника заместитель; ГАНИЖЕВ Б. — МалгIабика района «Ленина байракх» яхача газета литсотрудник; БЕНБУЗАРОВ С. — Долакоа юртсовета секретарь; ШАДИЕВ С. — «Сердало» газета спецкор.

МАЛХ ХЬЕЖАЧА ДОМ БОАЛАЧА, ДОГIА ДИЙЛХАЧА УШАЛ ОТТАЧА...

— Ассалам-Iалейкум!
— ВаIалейкум-салам!
— Доккха хIама да ер-м, — аьнна кисара хьал а даьккха крепдешина йовлакх юхьмарех хьекхар хьатIаэттача кIай китель ювхача зIамигача саго.
— Фуд хьона сел новкъа даьннар?
— Хац сона-м, цхьан хIамо цецваьккхав со тахан. Улицаш а цIеной номераш а белгалъяь хилча а хала да укх городе гаргара саг ваха цIеноги хьалаха.
— Мала веза, хьона?
— Восточни яха улица ер ма йий. ХIаьта № 52 йола цIа корадагIац сона. Юртбоахама министерства болхлошта даьча шийтта квартира йолча вIаштIардаьча цIеношна квартира а енна хоза даха хайшад тхо, яхаш, ши шу хьалха каьхат дайтадар сога цу цIагIа бахача Малсаг-наькъан.

Ший бе даьлла йовлакх киса Iочудоллаш, IотIахьажар хьаша. — Аьъ! Ер фу-да? — КIайча крепдешина йовлакх сага бIаргаго йиш йоацаш бIеха дар. Шийна хьалхашка латтача сага «Ма тамаш я ер хьоашалгIа воагIаш селла бIеха йовлакх киса делла цIагIара араваларъ аьнна дагахьа хетадалара кхераш, сиха дIахьуладир.

— ХIаьта малагIча цIагIа бах хой хьона уж? — аьнна хаттар дир хьашас.
— Хов, из боккха гув гой хьона? Цун тIехьашка дема дохках низткъа холуча цIагIа бах хьа гаргара нах.

Цу цIенна юхе гIолла гIаддайча иттазза тIехваьнна хургвар из.

Юртара венача кIай китель ювхача зIамигача сага хетар лакха вIаштIардаь городера цIеноги коа асфальт йилла, гоннахь хоза хьаж йоагIача зизай клумбаш, мутIарех егIа гаьнаш йолаш хила деза-кх, аьнна. ХIаьта укханга хьахьекхар нах чубахаш дий-те?» аьнна хеталургдолаш дар. Цецваьннавар зIамига саг.

Тамаш а яц из цецвалар. КIов боагабеча котельнера аракхийсача шлака лакха гувнаш дагIа укхаза. Гобаьккха бIеха я. Йийнха ха эттача дохк санна дом отт, хIаьта йоачаи хилча вайна везачоа дага ма дохалда цу цIеношта дIатIаваха: саг тIехваргвоацаш Iамарч отт цIенна юхе.

ХIанзарча наха тамашийна хетаргдале а, иштта дукха хотта, ушалаш латтача моттигашка хьалха бераша леладаь кожалгаш, цу цIеношка бахача наха лаьрхIа хьадергдола мастерской хьаелла езар зооветснаба. Iхона хетачох, цу цIеношка Iеча наха йиаза дIа ца кхоачийтача коммунальни услугех шин шера ийдеча ахчал дукхагIа пайда хургбар царех зооветснаба.

Укх шин шера цхьаккха хIама даьдац зооветснаба администраце шоай цIеношка бахача наьха бытовой хьалаш тоадара наха шоаш цIенна гоннахьа гаьнаш егIа, зизаш дийна ков хозде белча, из инициатива а хьаллацац.

Дукха къамаьл хилар венача хьаьшен фусам-наьнен.

— Айя, ер шугара хьал хой, ер цIенош даьча учреждена.
— КIорда-м даьд тхо царна, зIамига саг. царга латкъа ца водаш саг-м висавац укх чу, со се а ма хиннай массайттаза, наIарах араяьнхача корага йодаш. корагара энкхайнча наIарга отташ. Цхьабакъда, хIанзалца хьа хучаденна хIама-м дац. Цул совгIа укх шера хьахоза къамаьлаш а дукха безаме дац. Iа гарга кхоачаш латт. хIаьта котельне яй нйнкхаб. йоах Оаха деча декхараштажоп луш санна мара цар из тоабара гIулакх сиха ца дой хана-жерахьа цхьалха барзкъа тIадувха йиш хургйий-хьогI тха цIагIа?
— Укх квартире дахача шух со-м хьагах. Изм-из ма дий, тхьовра денз новкъа долаш вагIа со. ер са кIай китель кхоана городе наха бIаргаго йиш йолаш яц Iа ца ютте.
— Газ а яц, е дIайха хий а дац тха цIагIа. Тамаш я вай из вIаштIехьдоале.

Зооветснаба кулгалхоша мегийтаргдарий-хьогI Грозне Восточная улицагIа № 52 йолча цIагIара дараш санна дола коммунальни хьалаш шоаш бахача цIеношка хилча.

Цхьан минута уж цар метта оттар ловра.

А. ТУГАНОВ.

ОАРЦ ДАЛА, ХИЙ ЧУХЬИЙДДАД!

Цхьан дийнахь хьошалгIа ваха нийсвелар со Наьсарен района Экажкъонгий-Юрта. Цига бовзашбезаш новкъостий а кхийтта, цар дехарах кино вахар со. Тхо дIакхаьчача хана клуба наIараш дIа а къайла доладенна дар кино.

— Ай фу гIараш я цу чу ераш, кино деций укхчара дар, — хаттар — дир аз.
— Вай дIачудахача ховргда хьона иза-м, хьайна бIарга ца дайнар бIарга-м гургда хьона йоах са новкъоста.

Фу хургда цига, фу хургда хьох сона, яха уйлаш керте чуессар. Цхьаккха дича дIачу ца вахача Iеваланзар.

НиI хьайийлар. Доладенна дар кино. Нах ниисса ахаш уралаттар. Ванах ер фуд аьнна сона хетаденнача ханна чIоаггIа цIогIа хезар сона:

— Iоховша кха къоастаде егIа мундаш шоаш еце, хIама бIарга гац тхона».
— Мича ховша ях Iа, ва къонах, Iоховша моттиг-м яц.—аьлар вокхар:

Ванах хIанз акхар фу дувц. Iоха моттиг яц яхар фуд аьнна хетаделар сона. Нах ца багIаш мукъа латташ дукха «гIандаш» дар. Из гIулакх ца довзаш волча сона хиннар дар хьона кхы а хозагIа. Наха новкъа ца хилар гIоне, дегI май а далийта цу баьдеча гIолла со Iоховшешхьа а сигалара чувоагIаш санна хетаделар сона. Секундаш ялалехьа тIера кий дIа а йодаш, цемента йина тIа корта а болаш Iохкийттар со. Хьахьокхаш дола кинон цучура нахи бIарга ца гуш бIоргашна сийгаш техар. ХIаа-а аьнна хийттар сона тIаккха, кхийтар со тIехьа дале а, нах ура хIана лаьттаб.

Цхьа юкъ яьннача гIолла клубе багIа нах, шоай когаш бIоахбе гIерташ, вIашагIбетташ кино дувцар хьахазийтацар. Укх чу дIаоттадаь дулх бIаь шера талхаргдацар, ер-м холодильник ма йий яха дешаш дар хьахозаш. Кино хьожаш багIараш сов шелбенна мочхалаш вIашка детталуш бар, цудухьа кIезига атто хургьяцар яхаш увзача гIаьленаш кино тIа хьахьокха нах тIатеIа доалача дехка юкьера гуш санна мара хьагацар. Арахва-м иштта шийла а яцар, цу цемента ийнаша шелъяьяр помещени а.

Хала дале тховсара кино чакхдалалца дIавагIаргва со, тIаьхха-м кач муш а теха ца воалавича кхи воагIаргвацар со, аьнна чIоагIо йир аз. Цу ханна миI-миIингера кхуркхорлгах санна хиш чухьелхар тховнах. Нах багI-багIачара, лат-латтачара ада болабелар. Готъеннаяр царна клуб. Гуйран делхача догIах а иштта хий чухьедаш хилча, ахкан-м шолж а чухьедаргда укхаза аьнна хетаделар сона.

Из гIулакх иштта хилар хой теш Наьсарен райисполкома культура отдела, юртасовета. Хов вай дахалда. Укх шера цига ремонт яра бIаь сом ахча хьа а хьожадаь, сатийна Iохайшаб уж. Цох кораш тоадергда, гIандаш тоадергда, тхов тулийтаргба, е нийтохийтаргда ца ховш уйлах веха хьувз клуба заведующи нов. Евлоев Закре. Из санна цхьан сахьата мукъах цу лакхе йийцача организацей болхлой сагота хьувзаре, нов. Евлоев а кинога хьажа баьхка нах а сагота хьувза безаргбацар.

Б. МАГОМЕДОВ.

ХИЛА ДАХА ДАЙНА АХЧА

Бераш деша даха ши бутт ха эшаш укх тайпара къамаьл хезар сона.

— Цхьа-ши бутт баьлча бераш деша даха деза ха хьатIакхоач. ТIаккха хIана хьалъяь йоалача керлача школе деша гIоргда-кх вай бераш, Шарпудин: Дика болх беций школа юхе йолаши бераш гаьна ха ца дезаши, — аьлар цу гIулакха чIоагIа раьза хиннача Махьмуда.

— Школа хьалъеш яр малагIа организаци я? — хаттардир Шарпудина.

— Фу бе я из моллагIа яле а, из школа хьалъеш бараш-м «Чечингсельстрой» треста гIишлошъераш ба, — жоп делар Махьмуда.

— Цу тIа кхача гIертар сом аьнна Iохайра Шарпудин.

— Ай хьо фу ала гIерт, хье ала гIертар хьа алал, — йоах Махьмуда.

— Со ала гIертар-м доккха хIама дацар, из школа укх шера хьалъяь яргхиларахи цига укх шера бераша дешар хиларахи се ца тешар мара — аьлар Шарпудина.

Iайха дувцачох кхеташ вий хьо, ва Шарпудин?

— Со-м кхет айса дувцачох, хьо-м кхетац цу гIулакхах, — жоп ду Шарпудина.

— Цу школе укх шера бераш деша гIоргдац ала гIертий хьо, — аьлар Махьмуда.

— Гертац со-м из ала а, цхьабакъда, бераш укх шин, кхаь шера цига деша гIорг ца хиларах дог тийша-м ва.

— ХIанз Iа фу дувц, вIаштIехьа вий хьо?

— Со вIаштIехьа вий-веций аз дувцаргда хьона, ладувгIалахь: «1962-ча шера Ермоловски коатIара оалхазараш леладеча совхозе Алханкала яхача юрта керда пекарни хьадъе йолайир цу гIишлошъеча организаце. Юрта бахача наьха чIоагIа дог гIоздаьлар. Цхьабакъда дог матар дахар цар дукха ха ялалехьа. ХIана аьлча из хьалъе хьахийца ахча тоъац тхона аьнна, пенаш хьал а детта тхов а тилла дIабахар гIишлошъераш. Кхоачашле дезаш юхе диса деррига балхаш цхьа эзар сома маьха мара дац. Цу хана денз хьа кулг ца тохаш сеца латт цигара болх. ТIаккха миштта хетт хьона, вай бераш укх шера деша гIоргда аьнна?»

— ХIана Iа дувцачох цу пекарнега дIадахийта ахча хила баха кхера санна дайнах.

— Из довр а хIама дац, цу хана дена хьа кхо хаько ва цига из пекарни лораеш, хIара бетта 45 сом а эшаш хIарапе. Цига довш латтар-м кхы а эзараш сомаш да.

— Iа хьа дувцачох-м цхьаккха да воацаш йиса гIишлон объект я из — аьлар Махьмуда.

— ХIаначул тIехьагIа цун да гуча ца воале, хIанзалца-м воацаш хиннав из.

Я. ИМАЕВИЧ.

Дика къахьег

Октябра 49 шу дизара цIей кердача къахьегама толамашца белгалдаькхара шоай беррига низ тIабахийта къахьегаш ба медико-инструментальни завода дахчан хIамаш еча цеха столяраш.

Дика ю цар завода продукцена тара: посылочни яшкаш, кIопилгаш, и кх. дI. ХIара сменах балха нормаш 125 процент кхоачашъеш ба столяраш А. И. Шаипов, А. И. Кучер, М. П. Чернигов.

Шоашта тIабилла моллагIа бехктокхаме болх, — дувц цеха начальника Мед Адель Петровнас, — тешаме а тIехдика а кхоачашбу цеха болхлоша.

Р. ТУРЛУЕВ.

ШИЙ БАЛХАХ ВАШАШ ХИЛЧА...

ИттлагIа шу да Умаров Асхьаба Ахьмада Грозный станце болх бу. Пассажирски поезда керттера кондуктор ва из. Ший балха говзал дика караерзаяьй цо. Цхьа бутт чакхбаьннабац цо километрови пробега задани тIехкхоачаш ца еш, хIаьта оборота пункташка порядок йоацаш цо поезд дIаенна моттиг а нийсъеннаяц. Из деррига а професе декхар да. Цхьаькха да машиннаькъахочун хиланза даргдоацаш. Фе, саькха хила веза къаьстта движенец. Ахьмад уж шаккхе а шийга долаш ва.

Рейсах водар Умаров. Массаза а ший поездага бIарг кхоабаш хулар из. ТIаккха наьха поезд?... цунга а кхаба беза бIарг. ЦIаьхха бIарг тIаэттар Ахьмада улуврча наькъа ши рельс хотталуча чу а хайна ягIача тормозной колодках. Кхы минот йоацаш ший поезд соца а яь, колодка хьаьккхар. Хила тарлуш хинна авари хургйоацаш дIаьяьлар. Кхы дукха ха ялалехьа акхарех а кхеташ тIехьялар акхарна духьала йоагIаш хинна пассажирски поезд. Ахьмада дика кхетадора цхьанна хIаманна саьк ца доалаш болхача пассажирашта, поездной бригадана фу хила тарлора. Цигга дика кхетадир укхо шийчоа меттел наьха поезда а «доал» миштта ду.

Станце коллективо бокхха мах бу Умаров Асхьаба Ахьмада хьаьналча къахьегама — коммунистически къахьегама ударник ваьв, 10 баркал да цун къахьегама книжка тIа дIаяздаь.

Керттера кондуктор хIанз сийлахь - боккхача Октябра шийгара къахьегама совгIат кийчъеш ва.

Г. ФЕДОРОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

АЬСЕИ ЦУНЦА КЪОВСАМ ЛОАТТАБАРА ДЕ ДЕЗАРИ

Аьса — хала, дIа - юха доалаши сихха даржаши дола лазар. Из хул доаханна, жена, гаьзараштта, гамажашта, ишкалашта, хIаьта иштта акхача хьайбашта. Аьса наха а хала тарлу. Цамогаш долча хьайбашта гIулакх деш болча наха аьса хьоадеш йола вирус хьалата тарлу баракъашка, кога гIирсага, хьайбашта гIулакх деш делаеча хIамашка гIолла.

УнахцIенача хьайбашка аьса дIадоал лазар долча е лазар текхача хьайбашца цхьана лийлача, доакъарга, хига, вIалхьарцарга, аьсан вирус летача хьайбашта гIулакх деш делаеча хIамачашка гIолла. Аьса атта дIадоаржалу бийдача продукташа — цамогаш долча хьайбай дулхо, шуро. хIаьта иштта вирус летача баьца даарашеи сомои. Аьсан вирус цамогаш долча хьайбашкара хьайоал шурийца, шодашца, чишаца, кхоца. Арахьа хилча ца леш дукха ха йоаккх аьсан вируса цамогача хьайбаша бIехдаьча предметаш тIа, хи чу, доакъарашца, кIалхьарцарца.

Лазар кхийтача денз из хьагучадаллалца къайлагIа йоаккхача инкубационни ханашта тоъал юкъ юкъейол: доаханна юкъера лаьрхIача 2 денгара 5 денга кхаччалца, жена 1—6 денга, гаьзараштта 2—6 денга, хьакхарчашта 31—43 денга кхаччалца. ДегIаца гетгара чIоагIа — 40,5 — 41 градус — йIовхал а йолаш хул лазар. Лазар кхийттача хьайбаша доакъар даац, шура кIезигью. Багарча шаьрача мордаш тIа — чухьарча оагIорахьа лакхерчеи тIерчеи бордаш тIа, долаш тIа, метта тIа дуккха ахкаргаш доал. Ахкаргаш доалаш хул баргашта юхе а юкъе а гIолла, тIараш тIа.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

Ахкаргаш лилхача, кIомаргаш а хиле, сихха дIадоал. Когашта аьса хинна хьайбаш астагIа хул, хIаьта багара шаьрача морлаш тIара дуккха араух чопаши мазаш дола шодаши, даара чам бов хьайба, нух хьокхалац.

Доаханна аьса ца хилийтар духьа профилактически мероприятеш чакхйоах, фермаш лорае арахьара лазар чулахьаргдоацаш. ДIакъовл фермай территорешка гIолла тIехдоала деррига наькъаш. Гобаькхка карт яь е сангар яьккха хила еза ферма территори. Ферма територе тIа хьатIавоалача наькъа тIа шлагбаум богIа беза, хьачуйоагIача транспорта дезинфекци яра дезинфекционни барьер оттае еза. фермай болхлой спецбаракъаши спецкога гIирси чуулабеш хIаранена къаьстта ишкапилг чулатташ къаьста ишкапилг деза, баракъаштеи кога гIирсаи дезинфекци яра парофомалинови камера хила еза. Ферме гIулакх деш волча ветеринарни болхлочунгара мукъа боацаш арахьара нахи транспорти ферма территорел а помещенел а чухьа бовлийтац.

Ферме хьачувоагIачеи хьайбай помещенешка дIачувоалачеи хоам бош хила деза: «Бокъо йоацачоа никъ бийхкаб».

Хьайбай помещенешка дIачувоалалача дадаш когаш Iохьакха дезинфекционни палараш хила деза. Помещенеш цIена, керда фу чудоагIаргдолаш, канализаци дика йолаш хила еза, кхо чу тессаш лаьрхIа цу гIулакха хьаяь хIамаш хила еза, вIалла мегаргдац хьайбай помещенешта хьалхашкарча тамбурашка кхо Iоале. Помещеней тамбур чу хила еза кулгаштулург, сапа, гата, кулгашта дезинфекци ю средстваш (шелочи формалини). Хий хьауха моттигаш лораяра тешшаме ха оттаде деза кхычахьара доахани коа тIара оалхазарши хи тIа кхоачийтаргдоацаш. Цамогаш долча доахангара яьккха шура къаьстта кхераме я бераша.

Iаьсашта, хурскашта, Iоахарашта хьувкха чакхъяьккха шуреи морзи кIедж а яккхийта мара да мегаргдац ферме. Цу продукташка кIеж яхийта еза шурий заводашкеи тIоа боахача пунктaшкеи. Цицхолгаш, дехкий доаланза даргдац, даим гера кхувса деза акхача оалхазарашта — алкхашкашта, къайгашта, хьаргIашта, кхокхарчашта, жIалеши цискаши фермашка чудита мегаргдац.

Хан-ханахьа колхозийи совхозийи наьха шоай доалахьа долчеи доаханна клинически тохкам бе беза ветеринарни болхлоша.

Дайна хьайбаш чукхувсара къаьсттача моттигашка даьха биотермически кIоагаш хила деза.

Г. КОВАЛЕВ,
Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министерства эпизоотически отряда начальник.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора—2-41-23; редактора зам.—2-30-91; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахара; промышленнни, юртбоахамен, культуран, письмойн отделий—2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря—2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02360. Заказ № 5547.